СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CXV П'ЯТНИЦЯ, 8 ТРАВНЯ 2009 РОКУ ЧИСЛО 19 VOL. CXV FRIDAY, MAY 8, 2009 No. 19

Російські прикордонники в Південній Осетії

КИЇВ. – Російські прикордонники 2 травня приступили до охорони кордону Південної Осетії з Грузією. Про це заявив начальник прикордонного управління Федеральної служби безпеки Росії у Південному федеральному окрузі генерал-полковник Микола Лисинський. Він повідомив, що прикордонні війська введені до Південної Осетії відповідно до міждержавної угоди, яку підписали 30 квітня Президент Росії Дмитро Медведєв і Президент республіки Південна Осетія Едуард Кокойти.

У документі уточнюється, що до того часу, як Південна Осетія сформує власні прикордонні органи, вона передає російській стороні повноваження з охорони державного кордону.

Управління прикордонних військ буде розташовуватися безпосередньо в Цхінвалі. Для охорони кордону будуть використані сучасні технічні засоби, системи відеоспостереження, безпілотні літальні апарати і локатори. Вздовж кордону Південної Осетії встановлюють близько 20 військових містечок. На кордоні не будуть створюватися загородження, у тому числі з колючого дроту.

Введення російських прикордонників до Південної Осетії не пов'язане з майбутніми навчаннями НАТО в Грузії, підкреслив М. Лисинський. „До вирішення цього питання на прохання керівництва Південної Осетії і Абхазії готувалися давно, але через відсутність угоди ми

(Закінчення на стор. 3)

НА ТЕМИ ДНЯ

В московському напрямку...

Петро Часто

ПАРСИПАНІ, Ню-Джерзі. – На той момент, коли в четвер, 30 квітня, Прем'єр-міністер Юлія Тимошенко зібрала прес-конференцію за підсумками її візити до Москви і переговорів з російським прем'єром Володимиром Путіним, у пресі, і не тільки українській, встигло утворитися суцільне за змістом і тоном тло, на якому це післямосковське звітування вже не переконувало ні в особливому значенні візити, ні, тим більше, в її корисності для України.

Загальна оцінка коментаторів майже однозначна: московський „успіх" і прихильність з боку В. Путіна потрібні не так для Ю. Тимошенка-прем'єра, як для неї – чільного претендента на президентський пост в Україні.

Для самої ж України однаково сумнівним й однаково небезпечним мало б виглядати передвиборне запобігання головної „бютівки" і головного „реґіонала" перед Москвою. Кого вона більше підтримає, Ю. Тимошенко чи Віктора Януковича, який нещодавно також їздив до Москви і недарма не звітував перед суспільством за цю поїздку, – це важливе виключно для них обидвох, а не для українських національних інтересів.

З погляду ж Москви, який уже не є таємницею (див. статтю Сергія Лещенка у попередньому числі „Свободи"), ця пара має якнайшвидше поєднати свої політичні зусилля – саме у випадку такого поєднання перед Росією

Прем'єр-міністер України Юлія Тимошенко та Прем'єр-міністер Російської Федерації Володимир Путін перед початком засідання російсько-українського комітету з питань економічного співробітництва в Москві 29 квітня.

Фото: УНІАН

навстіж відчиняться двері до відновлення впливу на все внутрішнє життя України.

Щоб допомогти Ю. Тимошенко зберегти достойне лице перед Україною, досвідчена мос-

(Закінчення на стор. 3)

В Чикаґо відбувся Міжнародний форум міст

ЧИКАҐО. – 27-29 квітня з ініціятиви посадника міста Ричарда М. Дейлі та в рамках Міжнародної програми міст-побратимів відбувся форум „Міжнародний діялог муніципальних провідників".

На форумі у форматі пленарних засідань та презентацій провідники понад 30 міст світу обговорили проблематику відновлення економіки в умовах ґльобальної фінансової кризи, обмінялися досвідом міського плянування, вдосконалення праці муніципальних служб та підвищення якості медичного обслуговування мешканців.

Під час відкриття форуму в Ілинойському університеті перед учасниками з вітальною промовою виступив віце-президент США Джозеф Байден.

Р. Дейлі у своєму виступі підкреслив, що „на даному етапі міста об'єднують спільні проблеми. Саме тому задля забезпечення стабільности для наших громадян необхідно активно співпрацювати у сфері економічного розвитку на міжнародному рівні. Перш за все необхідно забезпечити належний рівень освіти, бо тільки через освіту держави та міста можуть стати іноваційними та конкурентоспроможними і забезпечити

На бенкеті в Природничому музеї Чикаґо (зліва): керівник відділу УККА в Чикаґо Павло Бандрівський, голова Комітету міст-побратимів „Чикаґо-Київ" Віра Еліяшевська, консул Олександер Гаман, представники Української американської кредитної спілки „Самопоміч" Богдан Ватраль та Ореста Фединяк, Генеральний консул Костянтин Кудрик, член екзекутиви Програми міст-побратимів в Чикаґо Марта Фаріон, президент Фундації „Спадщина" Юліян Куляс.

Фото: Оксана Ханас

Зліва: віце-президент США Джозеф Байден, перший заступник Київського міського голови Євген Червоненко, посадник Чикаґо Ричард Дейлі.

високий рівень життя свого населення".

У форумі взяла участь делеґація з Києва на чолі з першим заступником Київського міського голови Євгеном Червоненком.

За підсумками зустрічей Є. Червоненко та Р. Дейлі погодилися з необхідністю активізації співробітництва між Києвом та Чикаґо в рамках програми міст-побратимів. Зокрема, сторони домовилися про співробітництво у сфері управління надзвичайними ситуаціями та обміну досвідом у галузі функціонування міського транспорту.

Чикаґо має 28 міст-побратимів, у тому числі Париж, Мілян, Дубай, Банґкок, Атени, Прага, Москва, Варшава, Вільнюс. Меморандум про співробітництво між Києвом та Чикаґо був підписаний у 1991 році.

Пресовий відділ
Комітету міст-побратимів Чикаґо-Київ

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

В. Ющенко назвав причину конфліктів з Ю. Тимошенко

КИЇВ. — „Нічого особистого, лише конфлікт двох ідеологій", – саме так Президент України Віктор Ющенко 4 травня коментував свої взаємини з Прем'єр-міністром Юлією Тимошенко. „Існує група, яка хоче загнати Україну у минуле... Вони не просто провадять конкретну політику. Має місце найсправжнісінька узурпація влади", – сказав він. Торкнувся Президент і взаємин Києва з Москвою. Він заявив, що у їхньому поліпшенні майже все залежить від Кремля. Також глава держави ще раз підтвердив можливість участи Росії у модернізації української газотранспортної системи, але за умови повної приналежности труби Україні. *(„5 канал")*

Перший в ЕС пам'ятний знак жертвам Голодомору

БУДАПЕШТ, Угорщина. — В столиці Угорщини 29 квітня встановили пам'ятний знак жертвам Голодомору в Україні у 1932-1933 роках. Ідея символу пам'яті у вигляді понад двометрової свічки з білого мармуру, яка оповита терновим вінком, належить Послові України в Угорщині Дмитрові Ткачові і голові Державного органу самоврядування українців Угорщини Ярославі Гортяні. А втілив цю ідею в життя професор Львівської національної академії мистецтв Олександер Звір. На відкриття пам'ятника приїхали представники української діяспори з усіх куточків Европи. Офіційну частину церемонії доручили Президентові України Вікторові Ющенкові. Це перший пам'ятний знак на дану тему в країні Евросоюзу. Угорщина стала також першою країною Евросоюзу, парлямент якої одноголосно визнав Голод в Україні у 1930-их роках геноцидом. Знімаючи завісу з пам'ятного знаку Президент В. Ющенко закликав усіх европейців взяти приклад з угорців: не мовчати про навмисне знищення української нації радянською владою. Свічку пам'яті встановили поряд з хрестом в пам'ять вірменського геноциду і пам'ятником загиблим у громадянській війні у Греції. *(„5 канал")*

Українська економіка почала відроджуватися

КИЇВ. — Економіка України, що постраждала від економічної кризи сильніше за інші країни Европи, почала подавати ознаки зростання після затяжного падіння, пише газета „The Financial Times". За даними видання, помалу почала відновлюватися сталеливарна галузь, а сільськогосподарський сектор чекає рекордного врожаю зернових. „Безумовно, у нас простежується тенденція у напрямку стабілізації, експорт сталі останнім часом зростає", – сказав 4 травня помічник Президента України з питань економіки Олександер Шлапак. Покищо складно сказати, чи є в Україні зростання стійким, оскільки три основні джерела чужоземної валюти – експорт сталі, хемічних виробів і зерна сильно залежать від попиту на зовнішніх ринках. Проте, представники української влади дивляться в майбутнє з оптимізмом. Зокрема вони сподіваються на подальше пожвавлення економіки після здобуття другого траншу 16 млрд. кредиту від Міжнародного валютного банку (МВФ). Як очікується, 13 травня фонд ухвалить рішення про виділення грошей Україні. У Секретаріяті Президента Віктора Ющенка, пише газета, стверджують, що падіння українського внутрішнього валового продукту за останні місяці склало близько 25 відс. Проте достовірних даних щодо цього немає, оскільки уряд Юлії Тимошенко відклав на кілька місяців публікацію офіційних статистичних звітів, оприлюднивши лише деякі позитивні дані. Так, стало відомо, що в першому кварталі цього року експорт сталі з України зріс на 15 відс. порівняно з останніми трьома місяцями 2008 року. *(„Кореспондент")*

Відкритість влади не відповідає европейським стандартам

КИЇВ. — „Ступінь інформаційної відкритости української влади не відповідає европейським стандартам, чиновники свавільно тлумачать законодавство про державну таємницю, свобода інформації в Україні надто обмежена і безпідставно порушується", – вважає голова правління Української Гельсінкської спілки Євген Захаров. 4 травня він повідомив, що накладання протизаконного ґрифу „для службового користування" та визначення відомостей, які є конфіденційною інформацією, відбувається довільно. На запити правозахисників до 85 центральних органів влади та 27 реґіональних державних адміністрацій про надання переліку втаємниченої інформації належні відповіді отримані лише від 34 центральних та 19 реґіональних органів. Більшість з них і досі не створили переліків критеріїв таємної інформації, хоча мали це зробити ще 10 років тому. Як підкреслив Є. Захаров, вражені ізоляціонізмом суспільства потрапляють у застій, інтелектуальні еліти таких країн еміґрують, а економіка стає сировинним додатком більш відкритих сусідів. *(„Німецька хвиля")*

У Криму піднято найбільший прапор України

ЄВПАТОРІЯ. — Найбільший військово-морський прапор (розміром 4 на 6 метрів) було піднято 29 квітня над будівлею штабу Південної військово-морської бази Військово-морських сил (ВМС) України в селищі Новоозерному, що розташоване поблизу Євпаторії. Так військові моряки відзначили річницю підняття українських прапорів на кораблях Чорноморської фльоти та над Севастопольською фортецею у квітні 1918 року. Найбільший військово-морський прапор і державний прапор України такого ж розміру для національних ВМС було виготовлено у Горлівці Донецької области шефами військових моряків. За інформацією командира військово-морської бази капітана 1-ої ранґи Володимира Догонова, таку ініціятиву запропонував міський голова Горлівки Іван Сахарчук. Прапори було піднято під час урочистого шикування на честь пам'ятної дати переходу Чорноморської фльоти під юрисдикцію Української Народної Республіки. *(УНІАН)*

США обіцяють не торгувати інтересами України

КИЇВ. — Інтереси України та перспективи її співробітництва з США не є предметом торгу при переговорах між США та Росією, заявив 1 травня перший заступник секретаря Державного департаменту США Джеймс Стайнберґ. „Ми не продаємо інтереси інших народів. Ми вважаємо, що з Росією можна поліпшити взаємини", – зазначив американський чиновник. Він також підкреслив, що можливість обмеження співробітництва з Україною в обмін на якісь поступки з боку Росії не відповідає принципам дипломатії США. „Така торгівля не є тим способом, яким ми проводимо свою зовнішню політику", – заявив Дж. Стайнберг. Він також запевнив, що команда Президента США Барака Обами не збирається змінювати стратегічні принципи взаємин з Україною, закладені попередніми Президентами США. „У випадку з Україною у США є спадкоємність: стосунки з вашою країною, сформовані ще адміністраціями Била Клінтона і Джорджа Буша, тепер продовжуються командою Б. Обами. З нашими ключовими друзями ці взаємини зберігаються незалежно від того, хто приходить в адміністрацію", – заявив Дж. Стайнберґ. 27 квітня Президент України Віктор Ющенко провів зустріч з Дж. Стайнбергом. „Наші спільні цінності і спільні прагнення створюють потужну основу для наших взаємин", – сказав тоді Дж. Стайнберг, зазначивши відчутні демократичні зміни, які демонструє Україна. *(„Кореспондент")*

Львову присвоєно статус культурної столиці

ЛЬВІВ. — Рада з питань туризму та курортів у співпраці з Державною службою туризму та курортів України з 2009 року щорічно визначатиме місто – „Культурну столицю українського туризму". Цього року статус культурної столиці України присвоєно Львову. Підставами для такого досягнення є понад 100 фестивалів, що проводяться у Львові щорічно, 60 музеїв, 100 храмів різних конфесій та велике зацікавлення містом з боку туристів. За останні два роки їх потік у місто зріс на 40 відс. і зараз становить понад 1 млн. осіб щорічно. Серед чужоземців, які найбільше відвідують Львів – туристи з Польщі, Німеччини, Австрії, Білорусі, США, Росії. Львів відомий як осередок художнього, літературного, музичного та театрального мистецтва. Завдяки насиченій культурній програмі, розвиненій інфраструктурі (наразі у Львові налічується більше 8,000 місць лише в готелях; працюють понад 700 закладів харчування; існує гарне сполучення з багатьма країнами світу завдяки авіолетам), Львів має найбільший туристичний потенціял в Україні. *(Бі-Бі-Сі)*

Можновладці на чолі ворогів преси в Україні

КИЇВ. — В Україні оприлюднено щорічний антирейтинґ „ворогів преси-2008", який третій рік поспіль складає Інститут масової інформації та профспілка „Незалежна медія". Згідно з оцінками експертів та журналістів, антирейтинґ очолили Генеральний прокурор Олександер Медведько, міністер внутрішніх справ Юрій Луценко і міський голова Києва Леонід Черновецький. У перелік також потрапили депутат-реґіонал Сергій Півалов та один з найбагатших українців Ринат Ахметов. 3 травня в світі відзначали міжнародний день свободи преси, у який світова спільнота зазвичай пригадує імена журналістів, які віддали своє життя за можливість вільно висловлюватися, а також звертає увагу на випадки утисків і обмеження свободи слова. Директор Міжнародного інституту демократії в Україні Сергій Таран заявив 4 травня, що про свободу української журналістики та вільне політичне суспільство не можна говорити, не завершивши розслідування справи про вбивство Георгія Ґонґадзе. „Те, що справа Г. Ґонґадзе не доведена до кінця є дуже яскравим і точним визначенням тієї головної проблеми, яка існує між політиками і журналістами в Україні. Журналісти для політиків, великою мірою, залишаються лише політичним інструментом. Політики вважають, що журналісти повинні виконувати або їхні власні замовлення, або замовлення їхніх політичних конкурентів", – сказав він. *(Бі-Бі-Сі)*

Демонстрували ліві партії, профспілки та анархісти

КИЇВ. — Першотравневе свято в Києві було нечисленним за кількістю демонстрантів. Ліві партії та профспілки скликали на центральні вулиці міста своїх прихильників, яких назбиралося декілька тисяч. Ліві партії – комуністи, Проґресивна соціялістична партія України Наталі Вітренко та партія „Солідарність" пройшли Хрещатиком колоною до пам'ятника Ленінові. Федерація профспілок та Комуністична партія України влаштували сцени на Майдані Незалежности одна навпроти іншої. Вітренківці вирішили висловити ставлення до влади биттям посуду, який, щоправда, був металевим. А Національний форум профспілок організував „Стіну правди", де кожен охочий міг написати, що думає про українську владу. Але найбільша увага була прикута до акцій анархістів: кілька сотень молодиків з закритими обличчями та з чорними прапорами пройшли центральними вулицями, скандуючи антифашистські гасла. Демонстрації відбулися у Симферополі, Харкові та інших обласних центрах. У Львові першотравневі заходи зібрали близько 200 осіб. Загалом, всі акції пройшли мирно. Сутички відбулися лише в Одесі, де активісти комуністів побилися з представниками професійних спілок. *(„Голос Америки")*

Чи треба відроджувати вузькоколійні залізниці?

ЛОНДОН, Великобританія. – У Карпатах колись було понад 1,000 км. вузькоколійних залізниць, тепер їх залишилося близько сотні кілометрів. Вузькоколійками колись звозили ліс з гір. Зараз в найкращому стані залишилася і діє Боржавська залізниця на Закарпатті, яка минулого року святкувала своє 100-річчя. Від інших фактично залишилися лише спогади і в найкращому випадку – фотографії.

Виявляється, є ентузіясти, які дуже вболівають за українську залізницю. У Лондоні базується доброчинна організація „New Europe Railway Heritage Trust", яка допомагає відроджувати історичні залізниці у колишніх радянських країнах Центральної і Східної Европи.

Два її ентузіясти завітали до студії Бі-Бі-Сі. Джон Джонс вважає: „Справжня спадщина пересічних людей – це інструмент їхнього щоденного життя, матеріяли, які наповнюють їхнє існування. Це не лише те, як держава розуміє спадщину з великими соборами, картинами, оперою та народними танцями. Це – щоденна реальність".

„Вузькоколійки в Карпатах інтенсивно використовувалися фактично до кінця 1960-их років", – розповів австрієць Вольфрам Венделин, який живе в місті Грац і вважає себе першим дослідником українських вузькоколійних залізниць. Він написав про українські вузькоколійки три книги німецькою мовою, а незабаром має вийти його перша книга українською мовою.

В. Венделін розповідає: „У Карпатах працювали більше, ніж 1,000 км. вузькоколійних залізниць у надзвичайно красивих реґіонах. Я знайшов друзів в західній Україні і ми разом працювали в архівах, їздили у віддалені долини в горах, шукали старі траси, залишки вузькоколійок, старі фотографії, документи. Першу книгу я написав про залізниці східньої Галичини, другу – про північну Буковину і третю – про діючу вузькоколійку у Вигоді Івано-Франківської области. На Закарпатті є державна лінія зі станції Виноградів на Берегове, на Іршаву і там реґулярно є пасажирські перевезення. Є також гарна вузькоколійка на Поліссі, недалеко від кордону з Білоруссю".

В Сколе ентузіясти хочуть створити музей залізниці. Там є національний природний парк „Сколівські Бескиди" і дуже цікаві умови для створення музейної колії.

Ірина Шевальова
(Бі-Бі-Сі)

В московському...

(Закінчення зі стор. 1)

ковська дипломатія знову вдалася до безвідмовної „газової зброї". У ці ж дні віце-прем'єр Росії Ігор Сєчин мав зустріч з єврокомісаром з питань енерґетики Андресом Пієбалґсом і лякав Европу „реальною можливістю нової кризи". Певна річ, винною наперед визначена Україна: для безперервного транзиту російського газу вона мусить негайно купити і закомпувати у свої підземні сховища щонайменше 19.5 млрд. кубічних метрів газу. „Якщо цього не станеться, то трагедія, котру ми пережили у січні, дістане катастрофічний розвиток", – остеріг І. Сєчин.

Цей сиґнал европейці, передусім німці і французи, сприймуть саме так, як треба Москві – що об'єктом газового і політичного тиску була, є і повинна залишитися назавжди тільки Україна. Тому ціль переговорної гри у Москві ось така: Ю. Тимошенко, виявивши мудрість, мужність і дипломатичний хист, домоглася, що Росія не вдаватиметься до карних санкцій, якщо Україна купуватиме менше російського газу, ніж це передбачено у російсько-українському контракті, підписаному 19 січня. Ось який добрий В. Путін.

І якщо не переглядати той необґрунтований контракт, в якому реальні потреби України в імпортному газі завищені вдвічі, то Москва й надалі виглядатиме „доброю", домагаючись у цей спосіб все більших поступок від Европи і від України. А переглядати контракт – це не входить в політичні пляни Ю. Тимошенко, для котрої Кремль став головною запорукою її перемоги у президентських виборах.

Звітуючи в Києві на пресконференції, Ю. Тимошенко „вдосконалила" досягнуту в Брюселі місяць тому угоду про модернізування української газотранспортної системи спільними европейськими фінансовими зусиллями. „Росія братиме в цьому модернізуванні повноправну участь", – урочисто запевнила прем'єр.

Про характер цієї участи вона скромно промовчала, але про це ми можемо скласти уявлення ще з одної остороги І. Сєчина в розмові з А. Пієбалґсом. Російський віце-прем'єр „пообіцяв" Европі нові проблеми з газом, якщо газопровід „Одеса-Броди" буде переведено з реверсного, тобто зворотнього, напрямку у напрямок проєктний, прямий. Хіба це мовчання українського прем'єра не дивне, якщо згадати, що ще в липні 2008 року Рада Національної Безпеки і Оборони спеціяльним рішенням висловилася проти реверсу, і це рішення в серпні 2008 року підтверив Президент Віктор Ющенко своїм указом?

„Мета Росії – очевидна: загнати Україну у невилазну боргову яму, фінансово знекровити нашу країну газовим мародерством", – так коментує новий московський „успіх" Ю. Тимошенко відомий політик Степан Хмара.

Якщо комусь ця оцінка здасться надто праворадикальною, то вчитаймося у те, що цими ж днями написав американський експерт Єн Бремер з відомої дорадчої компанії „Eurasia Group", передбачаючи один з наймовірніших сценаріїв розвитку взаємин між Україною і Росією: „У найближчі місяці інсує підвищений ризик, що економічна криза змусить Україну повернутися до Росії і віддалитися від Европейського союзу та інших західніх інституцій – у пошуках фінансової допомоги. Згідно з цим сценарієм, політична конкуренція між Прем'єр-міністром Ю. Тимошенко, Президентом В. Ющенком і провідником опозиції В. Януковичем приведе до невдач у виконанні умов, необхідних для отримання позики Міжнародного валютного фонду, і до затримки у виділенні наступного траншу цієї позики в сумі 16.4 млрд. дол. Тоді уряд Ю. Тимошенко усвідомить свою неспроможність допомогти підприємствам і банкам у боротьбі з кризою і впоратися з безробіттям та зменшенням заробітків. Й коли громадські протести вихлюпнуться на вулицю, Ю. Тимошенко попросить від Москви надзвичайних позик. А Росія вимагатиме великих політичних та економічних поступок, котрі дадуть Кремлеві ще більші важелі в царині економіки та внутрішньої політики України...".

Далі Є. Бремер каже про те, що ми й самі добре знаємо – що, запобігаючи ласки в Москви, Ю. Тимошенко налаштує проти себе весь український захід, і це врешті може привести до руйнівних внутрішньополітичних протистоянь і до „балканізації" України.

Це тільки прогноза. Але щось подібне до „надзвичайного" кредиту вже, здається, почалося. Посилаючись на московські джерела, київська газета „Дзеркало тижня" повідомила, що В. Путін готовий надати Україні кредит розміром 5 млрд. дол., якщо 3 млрд. з них будуть використані для закупівлі Україною російського газу... Залишається в цей зашморг впхати голову...

Вузькоколійна залізниця в Іршаві, Закарпатської области. Фото: УНІАН

Спалено 70 дерев'яних храмів

ЛЬВІВ. — Проблемою збереження дерев'яних пам'яток сакрального мистецтва Львівщини перейнялися депутати обласної ради. На збереження понад 700 дерев'яних церков Львівщини рада виділила понад 2 млн. грн. Половину суми скерують на закупівлю спеціяльної рідини, якою просочують дерев'яну конструкцію храмів, аби запобігти швидкому займанню, та на встановлення засобів протипожежної безпеки.

За часи незалежности Львівщина втратила понад 70 дерев'яних церков, і половину з них – за останні п'ять років. Більшість пожеж сталися через несправну електромережу та недбалість парафіян.

Директор Львівської ґалерії мистецтв Борис Возницький, коментуючи проблему, зауважив, що біда в тому, що храми перейшли до рук церковних громад, які спалюють старі церкви, розкрадають старовинні ікони та іконостаси, а тоді будують нові храми. Також нерідко пам'ятка стає жертвою міжконфесійних конфліктів.

Тим часом депутати зобов'язали прокуратуру розслідувати причини пожеж і притягти винних до відповідальности, бо з усіх випадків спалення дерев'яних храмів досі нікого не було покарано. *(„Німецька хвиля")*

Віза – за добу

КИЇВ. — 85 відс. канадських віз видаються українським заявникам протягом доби без якихнебудь зайвих бюрократичних процедур, заявила 1 травня Генерал-губернатор Канади Мікаель Жан. Вона відзначила, що факт скасування українських віз для громадян Канади покищо не передбачає зобов'язання Канади вводити відповідну практику стосовно українців, але подібна можливість розглядається. Вона підкреслила бажання канадського уряду забезпечити можливість подорожей до Канади для української молоді. *(„Українська правда")*

Російські...

(Закінчення зі стор. 1)

не могли досі приступити до виконання завдань", – зазначив він.

Державний департамент США піддав критиці угоди між Росією і владою Абхазії і Південної Осетії. За словами офіційного представника державного департаменту США Роберта Вуда, ці угоди не узгоджуються з „пляном Медведева-Саркозі". „Цей вчинок суперечить зобов'язанням, які на себе взяла Росія при укладенні договору про перемир'я з Грузією від 12 серпня 2008 року, узгодженого при посередництві Президента Франції Ніколя Саркозі", – сказав Р. Вуд.

Підписання договорів Росії із Південною Осетією й Абхазією піддали критиці головуюча в Европейському Союзі Чехія, Міністерство закордонних справ Франції і НАТО.

Міністерство закордонних справ Грузії назвало підписані 30 квітня у Москві угоди між Росією і владою Південної Осетії й Абхазії „черговою провокацією, спрямованою на леґітимацію окупації території Грузії". В офіційній заяві міністерства угоди розцінено як „ще одну спробу Росії збільшити свій військовий потенціял на окупованих територіях Грузії – в Абхазькому і Цхінвальському реґіонах". Грузія закликала міжнародне співтовариство активізувати зусилля з метою припинити ескалацію аґресії Росії проти Грузії. *(„Кореспондент")*

АМЕРИКА І СВІТ

Уряд США не зупинятиметься на досягнутому

ВАШІНҐТОН. — Президент США Барак Обама 29 квітня на пресовій конференції в Білому Домі заявив, що протягом перших 100 днів його уряд зробив добрий початок, але ще залишається багато праці для відновлення охопленої кризою економіки країни. Президент сказав, що його Уряд розпочав заходи для подолання найбільшої економічної кризи з часу великої депресії, і що частиною цього є прийнятий Конґресом плян бюджету на суму 3.4 трлн. дол. Однак Президент підкреслив, що ці кроки – лише початок, і пообіцяв докласти усіх зусиль для покращення добробуту і безпеки країни в майбутньому. Б. Обама ще раз пояснив необхідність змін напрямку закордонної політики США, включно з закриттям бази Ґвантанамо на Кубі і закінченням війни в Іраку. *(„Голос Америки")*

Б. Обама плянує змінити податкове законодавство

ВАШІНҐТОН. — Президент США Барак Обама 4 травня заявив, що плянує внести суттєві зміни до податкового законодавства країни, покликані запобігти відмиванню грошей за кордоном США. Завдяки змінам, які пропонує Президент, створення місць праці на території США стане більш вигідним. За підрахунками уряду, у разі схвалення Конґресом, закон додасть до бюджету 210 млрд. дол. у вигляді податків протягом наступного десятиріччя. Реформа покликана запобігти ситуації, коли американські компанії, які працюють за кордоном, запевняють американську податкову службу, що платять податки в країні, де працюють, і водночас запевняють місцеві органи влади, що платять податки урядові США. Зміни до законодавства також скасовують податкові пільги для компаній, які працюють в чужоземних країнах. Критики вважають, що таким чином Уряд послабить конкуретноздатність американських компаній. Однак Б. Обама запевняє, що компанії, які розвиватимуть своє підприємництво на території США, будуть винагороджені зменшенням податків. Уряд також прагне припинити практику приховування грошей в чужоземних банках, які не співпрацюють з урядом США. *(„Голос Америки")*

Б. Бернанке прогнозує відродження економіки США

ВАШІНҐТОН. — Американська економіка показує ознаки стабілізації і уже до кінця цього року почнеться її відродження. Про це 5 травня заявив голова Федеральної резервної системи США Бен Бернанке. Під час спеціяльних слухань у Конґресі високопосадовець спрогнозував повільне відновлення і заявив, що кількість безробітних наразі все ще буде збільшуватись. Сиґналом на сповільнення падіння є збільшення споживчого зацікавлення та покращення ситуації на ринку житла. Американський уряд також провів так званий стрес-тест з американськими банками і виявив, що принаймі 10 з 19 найбільших банків США будуть зобов'язані збільшити свої резерви. *(„Голос Америки")*

Р. Ґейтс поїхав на Близький Схід

ВАШІНҐТОН. — Секретар Департаменту оборони США Роберт Ґейтс 4 травня вирушив з візитою до Єгипту та Савдійської Арабії. Метою його поїздки на Близький Схід є запевнити американських союзників в тому, що дипломатичні контакти з Іраном не ставлять під загрозу довголітні взаємини Вашінґтону з арабськими країнами. Шеф Пентаґону наголосив, що можливе покращення взаємин з Теграном сприятиме посиленню безпеки в країнах реґіону, а не тільки у США. Р. Ґейтс назвав перебільшеною стурбованість арабського світу можливими наслідками цих контактів у майбутньому. Вашінґтон прагне нового рівня взаємин з Теграном, однак уряд займе жорстку позицію, якщо наштовхнеться на „стиснутий кулак". (*„Голос Америки")*

У Грузії придушено заколот військових

ТБІЛІСІ, Грузія. — Уряд Грузії 5 травня заявив, що в країні придушено заколот, спрямований на повалення державного ладу. Військові заколотники на танковій базі Мухровані поблизу Тбілісі склали зброю. Міністер оборони Грузії Давид Сихарулідзе повідомив, що військовослужбовці бронетанкового батальйону в Мухровані 5 травня вранці зчинили змову при підтримці російських спецслужб. Базу відвідав Президент Михаїл Саакашвілі, який заявив, що заколот організовано руками Москви: „В останні дні ми всі чули істеричні погрози на нашу адресу з боку наших окупантів - російських політиків, військових, вищого командування. Усі вони казали, що не допустять навчань НАТО в Грузії, що вони посилили свою військову присутність і виставили так званих прикордонників на грузинській землі в порушенні усіх міжнародних норм і роблять усе, щоб тримати ситуацію під напругою". Новина про заколот збіглася у часі з маневрами НАТО, запланованими в Грузії на 6 травня. Речник Міністерства внутрішніх справ Шота Утіяшвілі заявив, що змовники плянували вбити Президента М. Саакашвілі. Представник Росії у НАТО Дмитро Роґозін відкинув звинувачення у причетності Москви до заколоту у Грузії. Тимчасом у НАТО заявили, що навчання НАТО у Грузії все одно відбудуться. Після переговорів вояки танкового батальйону здалися. Командира підрозділу було заарештовано. *(Бі-Бі-Сі)*

Росія прийняла головування в РБ ООН

НЮ-ЙОРК. — Головування в Раді Безпеки ООН з 1 травня перейшло до Росії. Російська делеґація буде очолювати Раду Безпеки у травні у відповідності з принципом ротації країн-голів в алфавітному порядку. Рада Безпеки ООН складається з 15 членів – п'ять постійних (Великобританія, Китай, Росія, США, Франція) і 10 тимчасових. У цьому році до складу непостійних учасників Ради Безпеки входять Австрія, Буркіна-Фасо, Коста-Ріка, Хорватія, Японія, Лібія, Мехіко, Туреччина, Уґанда і В'єтнам. Прийняті Радою Безпеки рішення мають вищу юридичну силу в міжнародних взаєминах, однак на практиці Рада Безпеки ООН нерідко грає номінальну ролю через розбіжності між постійними членами, що володіють правом вето. Через це в останні роки активно обговорюється реформа Ради Безпеки. *(„Кореспондент")*

„Гамас" припинив обстріл Ізраїлю

ЄРУСАЛИМ. — Провідник „Гамасу" Халед Машаль заявив 5 травня про те, що ракетні і мінометні обстріли Ізраїлю припинені з ініціятиви його організації. Про це він розповів в інтерв'ю американській газеті „Ню-Йорк Таймс", однак не назвав термін, на який поширюється це рішення. Він також закликав не звертати уваги на статут „Гамасу", в якому йдеться про необхідність знищення Ізраїлю шляхом „джигаду", зазначивши, що документ відображає дійсності 20-річної давности. Х. Машаль зазначив, що його рух згідний на створення палестинської держави в кордонах 1967 року, але, на його думку, для цього буде потрібно довготривале перемир'я з Ізраїлем. При цьому провідник „Гамасу" наполягає на поверненні під палестинську юрисдикцію Східнього Єрусалиму, ліквідацію єврейських поселень на Західньому березі і повернення біженців. Ці умови категорично не сприймає Ізраїль. Раніше влада Ізраїлю заявила, що реакція з боку сил безпеки країни на ракетні обстріли з смуги Ґази „буде болючою, жорсткою і безкомпромісною". (*„Кореспондент")*

Росія – найнебезпечніша країна для журналістів

ВАШІНҐТОН. — Міжнародна правозахисна організація „Freedom House" у своїй черговій щорічній доповіді назвала Росію найбільш небезпечною країною для журналістів. Найвищу оцінку отримали засоби масової інформації (ЗМІ) в Ісляндії, Фінляндії та Норвеґії. В кінці списка знаходяться М'янмар, Туркменія і Північна Корея. Україна – на 115 місці в групі країн з частково вільними ЗМІ. У доповіді говориться, що „Росія залишається однією з найбільш небезпечних країн у світі для медії через розповсюджену сваволю влади, правоохоронних органів та криміналітету, які усіма способами намагаються змусити журналістів мовчати. Журналісти, як і раніше, не можуть вільно висвітлювати події, особливо, ті, що стосуються порушень прав людини на Північному Кавказі, корупції в органах влади, організованої злочинности та використання насильства правоохоронними органами. Журналістів переслідують, що призводить до поширення самоцензури в ЗМІ". „Freedom House" також звинуватила російську владу у використанні правоохоронної та судової систем для переслідування незалежних журналістів, незважаючи на те, що конституція РФ ґарантує свободу ЗМІ. „Ступінь свободи преси в 2008 році продовжував знижуватися, оскільки Кремль, як і раніше, впевнений, що радянський стиль управління ЗМІ полегшує проведення політики, і відвертає увагу від відповідальности влади за розповсюдження корупції та політичного насильства", – підсумовує „Freedom Hous". *(„Кореспондент")*

Двох російських дипломатів вислали з Брюселю

БРЮСЕЛЬ, Бельгія. — Двох російських дипломатів вислали з Брюселю, повідомила 30 квітня британська газета „Файненшал Таймс". Російська сторона випадок поки що не коментує. Британські ЗМІ пов'язують такий крок з гучним шпигунським скандалом, в якому замішаний естонський чиновник Герман Сим, який розробляв системи захисту інформації. Він надав секретні матеріяли росіянам, зокрема коди натівської шифрувальної системи. У себе на батьківщині Г. Сима засудили до 12.5 року позбавлення волі. Скандал може сильно погіршити і так не прості стосунки НАТО та Росії. Влітку, після російсько-грузинського конфлікту, північно-атлантичний альянс у односторонньому порядку призупинив працю ради „Росія-НАТО". *(„5 Канал")*

„Крайслер" оголосив захищене банкрутство

ДІТРОЙТ, Мишиґен. — Американська автобудівна компанія „Крайслер" підписала договір про партнерство з італійською компанією „Фіят" та плянує оголосити про своє банкрутство. Про це 30 квітня повідомив Президент США Барак Обама. За словами Б. Обами, банкрутство стало невідворотним через групу інвесторів, які не погодились зменшити свої кредиторські вимоги. Оголошення банкрутства захистить компанію від судових позовів щодо сплати боргів у період, коли компанія реструктуризуватиме свою діяльність. Уряд готовий надати „Крайслерові" додаткових 8 млрд. дол., щоб допомогти вижити у перехідний період. А партнерство з „Фіятом", за словами Президента США, дасть можливість „Крайслерові" розробити і випустити новий економний тип автомобіля. *(„Голос Америки")*

Уряд Молдови подав у відставку

КИШИНІВ, Молдова. — Уряд Молдови подав у відставку, заявила 4 травня Прем'єр-міністер Молдови Зінаїда Гречана. Президент Молдови Володимир Воронін висловив подяку Кабінетові міністрів і попросив його членів виконувати обов'язки до формування нового кабінету. За підсумками виборів у Молдові близько 50 відс. голосів виборців отримала правляча партія комуністів. Проте на початку квітня жителі Кишинева, незгодні з підсумками виборів, вийшли на демонстрації у столиці Молдови, які переросли у зіткнення з поліцією. Після цього Центральний виборчий комітет вирішив провести перерахунок голосів, проте вислідии виборів істотно не змінилися. *(„Кореспондент")*

ТОЧКА ЗОРУ

Київ позбавляють давньої краси

1981 року на догоду Москві поруч з Лаврою звели нового „колоса“ – застиглу статую жінки, закутої у сталевий панцир.

Століттями Київ чарував українців і всіх, хто прибував до цих леґендарних і святих місць, своєю неповторною красою, оспіваною у поезіях і піснях, котру йому надали Дніпро-Славута і зелене море його високих лісистих пагорбів. А золоті бані Києво-Печерської лаври в її бароковому оздобленні з кінця XVII ст. (такого вигляду вона набула завдяки будівничій діяльності гетьмана Івана Мазепи) навіки велично вписалися у навколишній мальовничий ляндшафт, утверджуючи Київ як один з найбільших центрів світового православ’я. Чотириярусна дзвіниця Лаври, вдало спроєктована архітектором Йозефом Шеделем, зі своїм неповторним силуетом стала домінантою навколишнього простору, що завжди викликає в нас щемливі емоційні переживання від дотику до сивої давнини. Без цього Богом надхненого архітектурного дива неможливо уявити наш Київ.

У далекому минулому ніхто не відважувався порушувати неповторну красу „матері городів руських“, бо знали: будь-яка нова „чужорідна“ споруда може внести дисонанс у зформований століттями навколишній ляндшафтно-архітектурний простір.

У радянську добу, коли до пам’ятників сакральної культури було відомо яке ставлення (у 1920-1930-их роках їх знищено в Україні десятки тисяч), історичну панораму Києва було назавжди порушено демонічною руйнацією Михайлівського Золотоверхого, Микільського військового соборів, інших унікальних культових споруд.

1981 року на догоду Москві поруч з Лаврою звели нового „колоса“ – застиглу статую жінки, закутої у сталевий панцир. Відкриття цього „шедевру“ (головний автор проєкту — Євген Вучетич) застійної доби тоді прив’язали до приїзду в Київ Леоніда Брежнєва. Ніхто тоді не дослухався до голосів архітекторів, громадськости, котрі просили не спотворювати мальовничу панораму правобережного Києва.

До уваги не бралися ні доцільність, ні естетичний вигляд цієї циклопічної статуї, котра душить навколишній простір своєю присутністю. Якщо статуя Свободи у Ню-Йорку вдало вписалася у тамтешнє оточення, то у Києві згадана велетенська скульптура виглядає якось незугарно.

Від 1990-их років почалася хаотична забудова Києва, зокрема його історичної частини. Центр нашпигований архітектурними монстрами зі скла й бетону. Заповідні зони опинилися в оточенні цих супермодерних будов. Вони душать їх, тіснять.

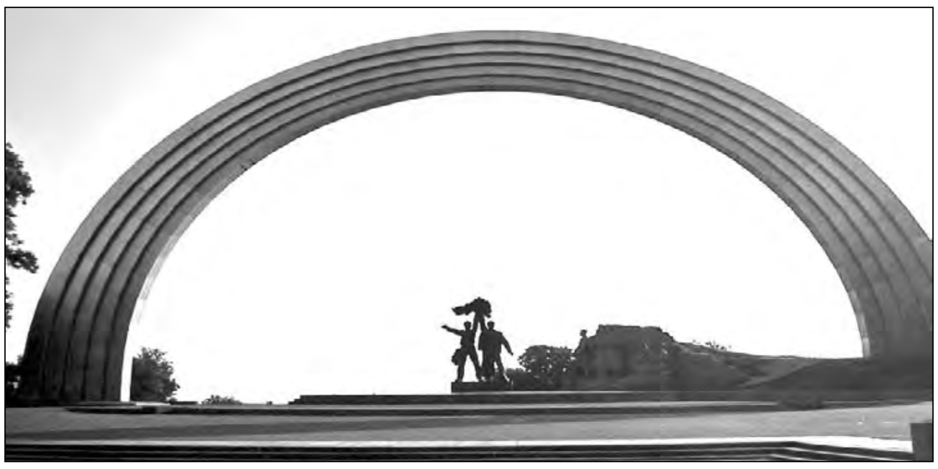
Місто втрачає свою колишню красу, все меншає тут куточків, де можна відпочити у тіні парків і скверів, подихати свіжим повітрям. До того, ж небувала кількість автотранспорту значно погіршила екологічний стан у столиці.

Київ почав не радувати і милувати око, а втомлювати своєю метушнею, нагромадженням велетенських будов. Уже не раз преса і телебачення порушували питання про неприпустимість невмотивованої забудови історичної частини Києва – Володимирської вулиці, Михайлівської площі, а також Подолу, Печерська та інших прилеглих до центру кварталів високими будинками.

Частими стали факти у Києві, коли люди змушені захищати довкілля від хаотичної забудови. Навіть під самими стінами Софійського собору плянувалося будівництво „висотки“. Коли рили котлован, мури собору потріскали. Громадськість почала бити на сполох: під загрозою опинилася архітектурна пам’ятка світового значення, котра перебуває під охороною ЮНЕСКО. Та це мало хвилює тих, хто дбає, у першу чергу, про свої приватні інтереси.

Правовий нігілізм у всьому – характерна ознака часу для сьогоднішньої України. Яку спадщину ми залишимо нашим нащадкам? Це зовсім не риторичне запитання.

Георгій Шибанов,
Заслужений діяч мистецтв України, Київ

Скульптурна композиція на честь об’єднання Росії з Україною, яка з’явилася в 1982 році перед святкуванням 1500-ліття Києва, замінивши Літню естраду.

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА

Національний образ світу – новий напрямок досліджень в українознавстві

Тетяна Степикіна

Зміст і специфіка українського образу світу є чи не найактуальнішою темою для сучасної вітчизняної культурології. Саме визначення інваріянтних рис національного образу світу має бути фундаментом теорії української культури, яка б узагальнювала сутність її багатовікового розвитку в усіх сферах і давала розуміння її власного обличчя на тлі культур народів світу. Без цього розвиток національної самосвідомости в умовах сучасної ґльобальної цивілізації є неможливим.

Саме інваріянтність національного образу світу складає головну передумову спадкоємности в національній культурі, можливости сприйняття і відновлення традицій, що були штучно перервані, а тим самим і одну з головних передумов національної ідентичности і життєвих сил народу.

Визначною рисою національного образу світу є саме його відносна історична інваріянтність, тобто здатність утримувати незмінне „ядро”, змінюючи форми його прояву в різних історичних обставинах, у різні епохи. Особлива актуальність дослідження національного образу світу зумовлена тим, що проблема національної самоідентифікації – ключова для українського суспільства.

Тим часом український образ світу й досі спеціяльно не вивчався; навіть сама категорія „образ світу” в українознавчих дослідженнях залишається досить „розмитою”, її зміст перетинається з категоріями „ментальність”, „світогляд”, „світовідчуття” та ін. А це зовсім не одне й те ж, хоча спорідненість цих категорій є очевидною.

Зміст категорії „образ світу” є частиною змісту категорії „світогляд”. Можна запропонувати формулу: світогляд = ментальність + образ світу. Ментальність – це сукупність навичок мислення і стереотипів світовідчуття, що притаманні певній нації або людям певної соціяльної групи. Образ світу є породженням певної ментальности і сам, у свою чергу, її реалізує у символічно-опредметненій формі.

Образ світу можна визначити як певну сукупність колективних уявлень про існуючу реальність (природу і соціяльну), що узагальнюються до символів, які утворюють системну цілісність світогляду – “світ людини”.

Символічна система, у формі якої існує національний образ світу, має чотири виміри: 1) раціонально-концептуальний; 2) діяльнісно-реґулятивний; 3) психологічний (чуттєвий у широкому смислі слова) і 4) аксіологічний (ціннісний). Відповідно, символ можна визначити як таку смислову узагальненість, яка має вираження у формах чуттєвого переживання її людиною і яка виступає реґулятивом практично-діяльнісного і ціннісного відношень людини до дійсности.

Наукове осягнення категорії „образ світу” тільки починається. Слід спеціяльно зупинитися на розрізненні категорій „картина світу” та „образ світу”.

Перша є метою спеціяльно-теоретичного пізнання і полягає у комплексному і якомога повнішому охопленні явищ і процесів об’єктивної реальности у цілісній системі знань.

Натомість, образ світу і, зокрема, національний образ світу є феноменом масової свідомости і розвивається за іншим принципом – не охоплення всіх вимірів і явищ реальности, а концентроване узагальнення смислів, якими живе людина, за допомогою яких вона усвідомлює світ навколишній і свій внутрішній світ – саму себе у світі і світ у собі. А тому формою виразу тут є не всезагальні абстракції і закони („картина”), а живі, рухливі символи, що переживаються людиною у конкретно-чуттєвій формі як свої власні душевні сили („образ”).

Звичайно, що у дослідженнях національного світогляду і ментальности їх автори не обходять і елементи символічної системи, що складає образ світу народу, однак, не вичленовують її як специфічний предмет дослідження. Таким чином, наукові уявлення про український образ світу приречені залишатися фраґментарними і не розвинутими до тих пір, поки він не буде усвідомлений як окремий предмет вивчення, що потребує своєї специфічної теоретичної і методологічної бази.

За останні роки здійснено кілька досліджень національних образів світу. У 1999 році вийшла новаторська стаття авторитетного філософа Володимира Табачковського, у якій український образ світу розглядається через призму ориґінальної української філософії, що відроджується у 60-ті роки XX ст.

Взагалі, в Україні традиція дослідження образів світу триває від 1980 року, коли вийшла стаття Мирослава Поповича „Образ світу у давніх слов’ян”. З іншого боку, значна кількість праць із символіки в українській культурі і з української ментальности складають реальну передумову безпосереднього дослідження українського образу світу як конкретного цілого.

Автором цієї статті розпочата цілеспрямована дослідницька робота над українським образом світу. Першим предметом нашої аналізи був символ долі. Цей символ є одним з центральних і найбільш вживаних в українському фольклорі та поезії, зокрема у пісенній народній творчості й клясичній поезії XIX ст. Наприклад, у текстах великого „Кобзаря” сим-

(Закінчення на стор. 19)

Про автора:
Тетяна Степикіна – кандидат філософських наук, доцент, завідувач катедри англійської філології Луганського національного університету ім. Тараса Шевченка, Фулбрайтівський стипендіят.

А дорога стрічкою в'ється

За останні 10 років число легкових автомобілів в Україні подвоїлося. Водночас автошляхи не витримують ніякої критики. Якщо на нормальних шляхах автомобіль їздить в середньому 10 років, то в Україні – п'ять. Немає жодної платної дороги, якою за певну плату можна їхати швидше.

У Києві зосереджена десята частина усього автопарку України, але в місті нічого не робиться для розв'язання транспортних проблем: не розширюється мережа доріг, не споруджуються нові розв'язки. Авта стоять на хідниках, а пішоходи змушені ходити проїжджою частиною. Проблеми загострюються взимку, коли на вулиці виходить техніка для розчищення від снігу.

За зразок в Україні вважається дорога з Києва до летовища Бориспіль. Це одна з найкращих трас держави. У доброму стані дорога до Житомира, непогані траси на Одесу і Харків. А от місцеві шляхи через брак коштів взагалі утримуються незадовільно. Всього в Україні майже 170 тис. км. доріг, з яких 20 тис. – загальнодержавного, а решта – місцевого значення. Кожен рік необхідно ремонтувати 10 тис. км. автошляхів. Цього не роблять, а тому капітального ремонту потребують 90 відс. автодоріг. Особливе занепокоєння викликають мости, яких в країні 16 тис. Більшість з них потребує оновлення.

Від західньоевропейських шляхів дороги України відрізняє не тільки якість покриття, а й нерозвиненість інфраструктури і автообслуговування, недостатність охоронних транспортних стоянок, пунктів зв'язку, кав'ярень, готелів тощо. Автозаправні станції споруджуються комерційними структурами безсистемно. Практично усі шляхи проходять через населені пункти, що не відповідає міжнародним вимогам і обмежує швидкість руху автотранспорту.

Одним з елементів ускладнення безпечного руху на автомобільних дорогах є встановлення ритуальних знаків вздовж автошляхів. Останнім часом було вжито заходів з демонтування в смугах автомобільних доріг загального користування ритуальних пам'ятних знаків. До речі, провідники Церков вважають украй неприйнятним розміщення пам'ятників та інших меморіяльних знаків на узбіччях доріг, адже для цього існують спеціяльно відведені місця. У жодній з країн Европи немає ритуальних знаків на узбіччях доріг.

Уряд України та Міжнародний банк реконструкції і розвитку погодили проєкт покращення автошляхів України та безпеки руху вартістю 3.2 млрд. грн. Зазначені фонди залучаються на 30 років для будівництва 130 км автомобільної дороги між містами Бориспіль і Лубни, а також для модернізації та реконструкції інших автошляхів. Передбачається спорудження автобану Львів-Вінниця-Дніпропетровськ-Донецьк, будівництво великої Київської окружної автодороги.

УЕФА і Евросоюз мають виділити приблизно 4 млрд. евро на підготування до чемпіонату світу з футболу Евро-2012 – на будівництво доріг, готелів, розвиток транспортної інфраструктури. Згідно доповіді конференції ООН з торгівлі та розвитку, що відбулася на початку жовтня 2008 року, Україна вперше з'явилася у першій двадцятці найпривабливіших для чужоземних інвестицій країн світу в 2007-2009 роках. Зацікавленість інвесторів зрозуміла – це пов'язано з проведенням Евро-2012. Але чужоземні інвестиції в спорудження автошляхів в Україні гальмує висока вартість робіт і відсутність державних ґарантій, а також відсутність законодавства у сфері концесійного будівництва, яке б давало чіткі уявлення про прибутки, які одержуватиме інвестор з платних автотрас.

У свою чергу, від відсутности концесійних шляхів втрачає і Україна. Адже вона могла б отримувати додаткові фонди для ремонту і утримання інших доріг.

ТРАВЕНЬ В НАШІЙ ІСТОРІЇ...

Між Гітлером і Сталіним

8 травня 1945 року в Европі закінчилася Друга світова війна, в полум'я якої було втягнуто понад 60 країн, а 110 млн. громадян покликано до війська. Війна забрала понад 60 млн. життів. Ареною жорстокого і кривавого протиборства стала Україна в силу свого геополітичного положення.

З перших днів війни до армії і фльоти з України влилося понад 6 млн. осіб. Половина з них загинула, а кожен другий повернувся додому інвалідом. Українці працювали в Сибіру, на Уралі і у Середній Азії, куди було вивезено 550 підприємств, колгоспів і радгоспів.

З окупованій німцями Україні розпочався рух опору, в якому були дві течії: радянська і національно-самостійницька. Радянський підпільно-партизанський рух у перші місяці окупації зазнав великих втрат і лише в 1942 року, діставши допомогу з-за лінії фронту, став поширюватися на Наддніпрянщину.

Для німецьких окупаційних властей був цілком несподіваним широкий розмах самостійницького руху, який у 1941 році охопив не лише захід України, а й Наддніпрянщину, Донбас, Південь, Крим. Цей рух свідчив, що прагнення до незалежности України було близьке і зрозуміле в усіх її реґіонах. Радянське керівництво, плянуючи з-за лінії фронту дії партизанів, свідомо підтримувало конфронтацію обох течій антигітлерівського руху опору в Україні.

У червні 1941 року Сталін пропонував Гітлерові припинути бойові дії і погоджувався віддати йому Україну і Білорусь — так само, як Ленін у 1918 році. Але фюрер зневажливо відкинув цю пропозицію. Лише у 1943 році, після поразки під Сталінґрадом, Гітлер згадав про цей варіянт за умови приєднання України до Райху, бо ресурси України йому були потрібні для перемоги на Заході.

Однак, Сталіна уже самого цікавила перспектива „володіння" Европою. А для цього йому була потрібна Україна. Нищівне колесо війни у 1943-1944 роках вдруге прокотилося по українській землі – зі сходу на захід. В Україні були задіяні головні сили Вермахту – 60 відс. його дивізій і майже половина бойових частин Червоної Армії.

Ресурси України вивозились і на схід, і на захід. У Росію і райони Середньої Азії було евакуйовано 3.5 млн. мешканців України, на примусову працю до Німеччини – 2.4 млн. молодих українців. Щодо воєнних втрат України, то сьогодні загально визнано, що 2.5 млн. українців загинули, воюючи на фронті, а загальні втрати сягнули 8 млн. осіб (це 40 відс. втрат СРСР. За роки війни Україна втратила половину свого економічного потенціялу.

Пам'ять про війну спотворена в Україні нашаруваннями імперської інформації, що віддзеркалила кілька бачень війни – сталінське, хрущовське, брежнєвське. Підживлювалася офіційна, парадна, пропаґандистська версія, яка створювалася протягом 1965-1980 років.

Сьогодні ті, хто вбивав українців у підрозділах НКВД „Смерш", „заградотрядах", тюрмах НКВД, слідчі, прокурори, члени „особих совещаній", які нюхали порох не на фронті, а при розстрілі патріотів, зараховані до „ветеранів" війни, а українським націоналістам і досі залишено тавро „співпраці з Гітлером".

Президент України Віктор Ющенко указом від 15 квітня зобов'язав Державний комітет архівів сприяти проведенню виставок архівних матеріялів, пов'язаних з участю українського народу у Другій світовій війні, а Державний комітет телебачення та радіомовлення – організувати показ фільмів, виступи учасників бойових дій і представників ветеранської громадськості. Чи цього разу не буде знову повторена ідеологічна спадщина СРСР щодо воєнного лихоліття в Україні?

Л. Хм.

СВОБОДА
Пам'ятаймо про Україну!
Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

Головний редактор – Рома Гадзевич
Редактори: Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

FOUNDED IN 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays
by the Ukrainian National Association, Inc.
at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054
Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510
E-mail: svoboda@svoboda-news.com Website: www.svoboda-news.com
Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280,
2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.

Передплата на рік $55.00, на півроку – $35.00. Для членів УНСоюзу
$45.00 річно, на півроку – $30.00. За кожну зміну адреси – $1.00.
Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda".
Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ"

Адміністратор	– Володимир Гончарик	(973) 292-9800 дод. 3041 e-mail: ukradmin@att.net
Керівник відділу оголошень	– Марійка Осціславська	(973) 292-9800 дод. 3040 e-mail: adukr@optonline.net
Передплата	– Марійка Пенджола	(973) 292-9800 дод. 3042 e-mail: ukrsubscr@att.net

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Щоб молодь знала про боротьбу

Волинська округа Пласту спільно з Луцькою міською радою та Братством ветеранів Організації Українських Націоналістів і Української Повстанської Армії Волинського краю ім. Клима Савура протягом 2009-2011 років здійснять проєкт „Маршрути поколінь – передання історичного минулого жертв тоталітарних режимів молоді шляхом створення меморіяльно-туристичного маршруту по Волині".

Метою проєкту є привернути увагу громадськости до життєвого досвіду політичних в'язнів, ветеранів ОУН і УПА, жертв тоталітарних режимів та задовольнити потреби літніх людей у живому спілкуванні. Проєкт сприятиме осмисленню молодими людьми історії своєї країни та рідного краю, а також налагодить місток співпраці між старшим та молодшим поколіннями.

Виконання проєкту розпочнеться у вересні і включатиме зустрічі школярів з тими, хто зазнавав репресій, участь літніх людей і молоді в заходах з вшанування історичних подій та героїв Волині, котрі загинули в бою з німецькими окупантами під стінами Новозагорівського монастиря, вшанування пам'яті Дмитра Клячківського („Клим Савура") і вояків УПА, що загинули в бою під Гурбами.

Кінцевим результатом проєкту стане пересувна виставка інформаційних та фотоматеріялів, опрацювання меморіяльно-туристичного маршруту по Волинській області, створення документального фільму про учасників визвольних змагань, випуск путівника по Волинській області „Маршрути поколінь – спогади героїв очима молодих".

Проєкт одержав дотацію Фонду „Пам'ять, відповідальність та майбутнє" (Німеччина), партнером якого є Всеукраїнська благодійна організація „Турбота про літніх в Україні". Більше інформації про цю програму можна знайти на сторінці інтернету: acu.com.ua/view/ua/dialog.

Ліна Остапчук,
Луцьк

Знову і знову не погоджуюся

У „Свободі" (ч. 15) було вміщено розповідь про книгу Любови Василів-Базюк „Україна на тернистому шляху до духовного визволення", у якій авторка осуджує українців, які шукають заробітку за кордоном.

Авторка сім разів їздила в Україну, але це виглядало так, ніби один автор відвідував Індію три дні і написав три книги: „Індія – вчора", „Індія – сьогодні" і „Індія – завтра". Я радила б перш ніж писати щось про країну, пожити там не менше, ніж три роки, і бажано серед простих людей. При цьому заробляти самій на прожиття у тій країні, а не жити за канадські доляри.

Якби ті люди за кордон не виїхали, то в Україні був би голод.

Раджу авторці прочитати книгу її землячки Наомі Кляйн „The Shock Doctrine", у якій дуже гарно описано, як були пограбовані країни колишнього СРСР, і внаслідок чого за межею бідности, зокрема в Росії, опинилось 72 млн. осіб (у 1988 році за межею бідности було 2 млн. осіб.). Подібне становище і в Україні. Це те ж саме, як одна ваша дописувачка писала: „Давайте будемо роздавати касети з українською музикою у київських маршрутках, і тоді вони вивчать українську мову".

Я знаю багато сімей, які не мали з чого жити, і тому поїхали за кордон заробляти.

Не можу погодитися з деякими висновками статті Олександра Крамаренка „Голодомор: незасвоєні істини" (ч. 14). Автор осудливо пише про вихідців з села: „Вихідці з сіл так званої Великої України в масовому порядку приїжджали в наші міста і робили тут найуспішніші кар'єри, незважаючи на те, що мали при цьому значно слабшу шкільну освіту, ніж їхні міські однолітки".

Але з села свого часу вийшли Тарас Шевченко, Іван Франко, Маркіян Шашкевич, Євген Петрушкевич, Дмитро Вітовський, Степан Бандера. Усі вони були патріотами і всі вони вийшли з села.

Чомусь тільки в Україні питання, хто звідки походить, турбує псевдоінтелектуалів, хоча процеси міграції і соціяльної мобільности відбуваються у всьому світі.

У 1930 році 90 відс. усіх жителів України були селянами. Логічно і очевидно, що у 1991 році українці обрали вихідця з села президентом. Через чотири роки ситуація була та ж сама.

Культура і освіта людини не залежить від місця проживання, а залежить від сім'ї, від самоосвіти. Зі мною вчилось багато випускників сільських шкіл: талановитіших і працьовитіших людей я не бачила.

Свою відсутність моральности, нехтування християнською мораллю, основами права в суспільстві деякі громадяни хочуть зробити провиною інших, зокрема селян.

Марія Вишневська,
Чикаго

Висилаю свій скромний даток

„У „Свободі" (ч. 15) був поміщений лист Надії Курської „Закінчилася передплата" – про газету для інвалідів з Чорткова Тернопільської області. Висилаю Вам скромний даток на продовження передплати для Товариства інвалідів „Надія" в Чорткові.

Я був гімназистом української гімназії ім. Маркіяна Шашкевича в Чорткові, де в 1942 року складав матуру, а потім вступив на студії медицини у Львові.

Павло Пундій,
Чикаго

Кіноправда про УПА на Закерзонні

Мені пощастило 5 квітня переглянути в Українському домі довгоочікуваний документальний фільм „Вогонь і зброя. Розповідь про УПА на Закерзонні". Режисером цього фільму є Мирослав Іваник, а в творчому колективі, який його створив, були Адріян Лепкий, Тереса Морозович, Роман-Ілля Дрозд та Мирослав Шевчик.

Вони доклали великих зусиль, щоб перший фільм про УПА на Закерзонні показати з української точки зору, тому що усі попередні зображення в документальних чи художніх фільмах вели розмову з неприховано ворожих позицій. Довгі роки монтувалося різні спотворені оскарження, створювався цілий ряд мітів, гучних анатем та всякого роду фальшивих стереотипів, щоб боротьбу УПА на Закерзонні знецінити і показати її у спотвореному вигляді.

У цьому ж фільмі показано чотирирічну боротьбу УПА на Закерзонні на свідченнях учасників боротьби – від рядових вояків сотень „Хріна", „Шума", „Громенка", „Ягоди" і „Крапки", „Ластівки" до останнього командира УПА Василя Кука. Свідчать також члени підпільної адміністрації ОУН, бійці Самооборонних кущових відділів, санітарка Українського Червоного Хреста. Історичну перспективу дають у фільмі історики з Польщі, Канади і США, а також цивільні особи – свідки тих подій.

Режисер дає глядачеві змогу самому доходити до висновків, тому будує фільм за хронологічно-проблемним принципом. За архівними документами у фільмі показано всі найважливіші стадії боротьби – оборону населення перед збройним польським підпіллям у 1944-1945 роках, криваві бої з німцями та відділами НКВД, з реґулярною польською армією в 1946-1947 роках, збройний опір депортації українців Закерзоння до СРСР і на понімецькі землі. Показано також і моменти співпраці з польським підпіллям.

Головним у фільмі, як на мене, є те, що в ньому правдиво показано, що УПА не було бандою, як дехто намагається нас переконати, а збройною силою з чіткою командною вертикаллю. УПА не займалася розбоями і різаниною поляків, але боронила українське населення від польського націоналістичного і комуністичного підпілля, відділів НКВД і польської армії. Це був збройний рух українців Закерзоння з усіх прошарків населення. Саме тому лемки клали свої голови на низовинах Холмщини, холмщаки боролися в лісах Перемищини, в одній лаві стояли студенти і хлібороби, ремісники і священики.

У фільмі не замовчується того, що, як у кожній війні чи революції, ллється інколи невинна кров, терор породжує терор, а жорстокість породжує жорстокість. Однак, треба однозначно підкреслити, що командування УПА за всяку ціну уникало кровопролиття, закликало польську сторону до співпраці і припинення братовбивства.

Багато кадрів для фільму було знято на місцях подій: на місці бою в Явірнику-Руському, на залізничному мості під Суроховом, в Лісках, Струбовиськах, Яблінках, Грубешеві, в околицях Монастирських лісів, неподалік села Верхрата на Любачівщині, де був розташований головний центр УПА на Закерзонні. Від весни 1945 року на Закерзонні діяли чотири курені УПА – „Вовки", „Месники", „Рена" та „Коника". Вони творили VI Воєнну округу УПА – групу „Сян". Командиром був „Орест" – Мирослав Онишкевич.

Праця над фільмом була вкрай складною, і глядач не може сподіватися легкої і розважальної відповіді на всі свої питання. Я твердо переконаний, що обов'язком кожного свідомого українця є цей фільм переглянути і ніколи не забувати про безцінний геройський подвиг закерзонської гілки УПА, яка зі зброєю в руках відстоювала наше право жити на землі наших предків.

Ярослав Стех,
Торонто, Канада

Нарешті про козаків згадали

Братство св. Петра Калнишевського, яке діє при Донецькій єпархії Української Православної Церкви Київського патріярхату взяло на себе зобов'язання молитися за українських героїв минулого.

І якщо молитва за наших померлих родичів є зрозумілою, логічною, то молитва за незнаних нам людей є надзвичайно корисною для нашої душі, справою благословенною. Фактично, це є один з варіянтів виконання поради Спасителя кликати на трапезу людей вбогих, немічних, калік і бездомних, тобто тих, хто нічим не зможе тобі віддячити в цьому земному житті, але що дає нам нагоду за це в Царстві Небесному.

У реєстрі Війська Запорозького Низового, складеному в 1649 році, після початку національно-визвольної війни, міститься 40,485 прізвищ.

Першим стоїть ім'я Богдана-Зиновія Хмельницького. Більше двох місяців члени Братства зачитували на Панахидах з реєстру всі імена, що в ньому записані. Часто такі поминальні молитви відбувалися протягом ночі, що було випробуванням для братчиків. Але незрівнянно більшою стала для них втіха від того, що нарешті імена захисників Церкви й України були згадані перед Господом.

Ігумен Ігнатій (Воловенко),
Донецьк

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Ілинойському відділові УККА виповнилося 35 років

ЧИКАҐО. – Український Конґресовий Комітет Америки – центральний представницький орган українців в Америці – був заснований 24 травня 1940 року на Першому Конґресі Українців Америки, який відбувся у Вашінґтоні. Сьогодні під своїм крилом має понад 20 українських організацій та більше 75 відділів по Америці. Ілинойський відділ є одним з найактивніших.

17-19 жовтня 2008 року у Клівленді, Огайо, УККА провів ХХ конґрес українців Америки, який відбувається раз в чотири роки. Цей конґрес був присвячений 75-ій річниці Голодомору-геноциду в Україні 1932-1933 років.

Ще у 1949 році у Чикаґо було створеноЛіґу американців українського походження, яка діяла під керівництвом УККА. Головою був Іван Дужанський, згодом Володимир Ничай. У 1974 році було створено відділ в Ілиної. Очолювали відділ відомі громадські діячі д-р Юліян Куляс (1974-1976), Михайло Панасюк (1977), д-р Мирослав Харкевич (1978-1990), Орест Бараник (1990-2006) та Павло Бандрівський (від 2006 року). Довголітнім секретарем президії УККА є Іванна Ґорчинська.

Впродовж 35-літньої діяльности відділ провів багато важливих імпрез. Це щорічні відзначення Листопадового чину, Свята Української Державности, Шевченківські святкування, фестивалі „Українські дні", які збирають понад 13 тис. осіб у Смит-Парку.

Також слід відзначити важливу ролю Відділу УККА у проведенні щорічних серпневих зустрічей посадника міста Ричарда Дейлі з українською громадою з нагоди Дня Незалежности України. 24 серпня, на головній площі міста, відбуваються підняття державного прапора України та мистецька програма.

Відділ УККА плідно працює над об'єднанням громадських інституцій та організацій, а добрі справи творять люди, які працюють задля спільного добра української громади Чикаґо та Америки.

Марія Климчак

ККДУ обрав нових членів

НЮ-ЙОРК. – 28 березня на зустрічі Ради директорів Координаційний Комітет Допомоги Україні (ККДУ), продовжив свою 18-літню діяльність допомоги українській демократії, культурі і освіті і обрав до Ради директорів нове покоління членів.

Новообраними членами ККДУ стали Юрій Омельченко (президент), Богдан Оришкевич (віцепрезидент), Поліна Вусата (скарбник), Тарас Філевич (секретар), Василь Махно і Анастасія Соловенюк.

Попередній президент Роман Андрушків привітав нових членів і висловив свою впевненість в їхній спроможності продовжувати діяльність комітету. Ю. Омельченко висловив готовність до співпраці з іншими громадськими організаціями.

В 2008 році ККДУ отримав понад 150 тис. дол. пожертв, і більша частина цієї суми була витрачена на підтримку освітніх програм. Минулого року студенти отримали стипендії до університетів Прінстон, Гарвард, Васар і Підготувальної школи Мілер. Освітня фундація „Рух", що є частиною ККДУ, надала фінансову підтримку студентам різних освітніх закладів, серед яких була Острозька академія. Крім цього, „Рух" спонзорував опублікування книжок в видавництві „Смолоскип" в Києві. Організовано низку культурних подій – презентацію короткометражного фільму, виставку мистецтв, зустрічі громади в Ню-Йорку.

ККДУ за допомогою своїх освітніх програм і надалі вноситиме посильний вклад в розбудову України як сучасної демократичної держави. Організатори сподіваються, що молода діяспора з міцною українською свідомістю буде цікавитися Україною і її розвитком. На зустрічі присутні вшанували хвилиною мовчання пам'ять колишнього президента ККДУ д-ра Богдана Бурачинського, який помер у 2008 році.

ККДУ був організований незадовго до здобуття Україною незалежности для того, щоб керувати діяльністю діяспори в Україні. Комітет опублікував понад 1.5 млн. примірників української літератури для початкових та середніх шкіл, університетів, співпрацюючи з Міністерством освіти України та іншими державними органами, спонзорував багато семінарів з вивчення мови, підтримував демократичні організації та пресу, організовував культурний обмін між східньою та західньою Україною і допоміг більш як 40 учням виграти стипендії загальною вартістю понад 6.5 млн. дол., отримати освіту, розпочати професійну діяльність і гідно представляти Україну в світових організаціях.

За 18 років діяльности очолювали ККДУ Б. Бурачинський, Володимир Баранецький, Володимир Воловодюк, виконуючий обов'язки Богдан Гайдучок та Роман Андрушків.

В 2004 році видавництво „Аконіт-преса" (Київ) випустило книжку „Тобі, Україно. Історія ККДУ, 1991-2003". Сьогодні три дочірні організації виконують працю ККДУ. Це Освітня фундація „Рух" в Нюарку, USA/USA в Ню-Йорку і філія ККДУ в Мінеаполісі. За інформацією можна звертатися до Ю. Омельченка на електронну адресу: yurkiv@yahoo.com або телефоном: (646) 2589217.

Юрій Омельченко
Анастасія Солованюк

Мільйон долярів для дітей-сиріт

Дівчата у сиротинці на Львівщині, яким опікуються сестри „Miles Jesu", отримували вагому щорічну підтримку з 2006 року.

ЧИКАҐО. – Допомога Української Католицької Освітньої Фундації (УКОФ) сиротам та покинутим дітям в Україні нещодавно сягнула понад 1 млн. дол. З 2005 року анонімна римо-католицька меценатка неукраїнського походження складає щорічні княжі пожертви на цю ціль. Названий в її честь „Фонд Джинджер" фінансово допоміг 50 організаціям в Україні, в більшості українським та римо-католицьким, а також кільком православним.

Значну допомогу отримали сиротинець у Петриках на Тернопільщині, яким опікуються „Карітас України" та Згромадження Сестер-служебниць Непорочної Діви Марії, а також новий сиротинець у Золочеві на Львівщині, яким також опікуються Служебниці.

Чималий дар від УКОФ дозволив сестрам закінчити ремонт будинку в Золочеві.

Згідно з статистикою, в Україні у 500 державних закладах проживають понад 60 тис. дітей, позбавлених сім'ї, окрім того, існують сиротинці сімейного типу, якими опікується Церква завдяки підтримці УКОФ.

„Фонд Джинджер" також підтримує програму Патріяршої Курії Української Греко-Католицької Церкви, яка координує різні церковні служіння для сиріт, спонзорує програми організації „Карітас України" УГКЦ для безпритульних дітей у Києві та Хмельницькому. Нещодавно Фундація почала підтримувати новий проєкт допомоги безпритульним дітям в Запоріжжі, за який з ентузіязмом взялися випускники Львівської семінарії св. Духа та УКУ.

В Україні є приблизно 200 тис. безпритульних дітей, і Запоріжжя посідає перше місце за кількістю знедолених. Покинуті неповносправні діти, які живуть у державних закладах, також одержали допомогу від сирітського фонду УКОФ. Об'єднання „Українська молодь Христові" у Новому Роздолі, що на Львівщині, організувала щотижневу п'ятиденну майстерню для неповносправних цього реґіону. Раніше молоді неповносправні люди проводили час на вулиці, а тепер вони відчувають, що належать до спільноти, можуть творчо реалізовувати себе через працю, взаємини з іншими, дружбу та молитву.

УКОФ також підтримує проєкти Римо-Католицької Церкви у Бердянську, Фастові, Стрию та Львові, а рівнож програми Православної Церкви у Сумах, Дніпропетровську та Київській області.

Деякі проєкти є новими – як програма, розпочата Українською греко-католицькою парафією на Вінничині, яка надає дітям, батьки яких є алькоголіками, місце для проведення часу після школи, чи сезонні програми у Симферополі, де членкині місцевого Союзу Українок готують Різдвяну Вечерю.

УКОФ збирає фонди для стипендій обдарованим студентам, що дозволяє їм здобувати освіту, на яку вони самі не могли б собі дозволити.

Поштова адреса УКОФ у США: Ukrainian Catholic Education Foundation, 2247 W. Chicago Ave., Chicago, IL 60622. Тел.: (773) 235-8462. Електронна пошта: ucef@ucef.org. Сторінка в інтернеті: www.ucef.org. Поштова адреса у Канаді: 263 Bering Ave., Toronto, ON M8Z 3A5. Тел.: (416) 239-2495. Електронна пошта: info@ucef.ca.

Матвій Матушак

Обговорено питання співпраці

Зліва: Мирослав Грабовецький, Павло Ґрод, Сергій Бубка, Ігор Осташ, Михайло Гамалій та Ніна Уманець.

ТОРОНТО. – 16 та 24 квітня відбулись офіційні зустрічі представників Світового Конґресу Українців (СКУ) та Міністерства сім’ї, молоді та спорту України і Національного олімпійського комітету України (НОК) з питань співпраці в галузі спорту.

16 квітня голова Спортивної комісії СКУ Михайло Гамалій зустрівся із заступником міністра Мирославом Дутчаком, начальником Управління міжнародних зв’язків міністерства Валерієм Жуляєвим та генеральним секретарем НОК Володимиром Геращенком.

У ході зустрічі було обговорено питання співпраці СКУ та України під час підготування та проведення Олімпійських ігор – зимових 2010 року (Ванкувер, Канада) та літніх 2012 року (Лондон, Великобританія), а також про можливість проведення літніх Олімпійських ігор 2016 року у Чикаґо.

М. Гамалій поінформував представників України про діяльність Спортивної комісії СКУ та про найважливіші спортивні події діяспори, а зокрема про футбольний турнір 2009 року між українськими командами в Нотинґгамі (Великобританія). На завершення було домовлено про підготовку Меморандуму співпраці між Україною та СКУ в галузі спорту.

24 квітня відбулась зустріч М. Гамалія та голови Конґресу Українців Канади Павла Ґрода з президентом НОК Сергієм Бубкою, першим віце-президентом НОК Володимиром Бринзаком, начальником місії на Олімпійських іграх у Ванкувері Ніною Уманець та начальником Управління розвитку олімпійського руху Мирославом Грабовецьким. У зустрічі також узяв участь Посол України в Канаді Ігор Осташ.

Сторони розглянули питання співпраці Спортивної комісії СКУ та НОК під час зимових Олімпійських ігор 2010 року у Ванкувері.

Зокрема йшлося про підтримку українських спортивних команд у часі їхнього перебування в Канаді на завершальних тренувальних зборах перед Олімпіядою, про взаємодію у організації роботи Українського олімпійського дому у Ванкувері та виділення помічників для української команди.

Світовий Конґрес Українців

Концерт юних талантів відбувся в Едмонтоні

Учасники концерту юних талантів в Едмонтоні. *Фото: Майкл Белл*

ЕДМОНТОН. – В неділю, 15 березня, відбувся п’ятий концерт юних талантів, організований Українським музичним товариством Альберти в концертовій залі „Мутарт” Альбертського музичного коледжу.

Концерт дав нагоду дітям і молоді, які вивчають музику, ознайомитися з творами українських композиторів, тому звучала виключно українська музика або музика з українською тематикою.

Концерт відкрила голова Товариства Люба Бойко-Белл, яка була теж ведучою програми.

Були виконані обробки народних пісень, таночки, вальси, думки-шумки, гопак та різні фортепіянові п’єси відомих композиторів Петра Чайковського, Ісака Берковича, Жанни Колодуб, Марти Кравців-Барабаш, Філарета Колеси, Л. Кузьменко, О. Климковського, Миколи Лисенка, М. Любарського, М. Назаря, Г. Руднєва.

Програму розпочала дитяча струнна оркестра школи св. Мартина (дириґент Іван Федор). 12 інструменталістів разом з трьома учителями зіграли три народні пісні.

Ансамбль бандуристів „Молодці” при школі „Father Kenneth Kearns“ виконав три колядки (інструктор – бандурист д-р Андрій Горняткевич).

Театральний ансамбль „Джерело” при Організації Українок Канади (13 членів) заспівав дві пісеньки, які розвеселили публіку (провідниця ансамблю – Алла Семенко).

Виступили піяністи Лея Войцік, Марія Овчаренко, Дмитро Жовтуля, Анна Жовтуля, Христя Кушка, Роман Гладишевський, Павло Левко, Вітні Кейн, Софія Тереховська, Тетяна Глусь, Іван Глусь. Це були учні Ірини Тарнавської та Марії Дитиняк.

На закінчення концерту виступив дитячий хор при катедрі св. Йосафата (16 членів), який заспівав чотири пісеньки. Провідниця – Мирослава Еліяшевська.

Акомпаніяторами різним ансамблям були М. Еліяшевська і Дмитро Руснак.

Ведуча програми Л. Бойко-Белл подавала інформації про композиторів і виконавців. Кожному виконавцеві вона вручала грамоту за участь у концерті.

До успіху концерту причинилися члени Товариства Ірина Шмігельська, Ксеня Федина, Галя Котович, І. Тарнавська, Галина Лазурко, Майкл Белл. Л. Бойко-Белл подякувала усім учасникам імпрези.

Марія Дитиняк

Редакція „Свободи“ не відповідає за мову і зміст платних оголошень, які вміщуються в тижневику

СЕРЕДОВИЩЕ УКРАЇНСЬКОЇ ГОЛОВНОЇ ВИЗВОЛЬНОЇ РАДИ У ДІЯСПОРІ

вітає ініціятиву Самбірської Районової і Львівської Обласної Рад та дочки президента УГВР Кирила Осьмака Наталії, у справі побудови пам'ятника основникам УГВР, яка була найвищим політичним керівництвом українського визвольного руху в боротьбі проти гітлерівської Німеччини і більшовицького Совєтського Союзу, у час і після Другої світової війни.

Водночас Середовище УГВР приєднується до їх заклику, що був надрукований на сторінках „Свободи" й The Ukrainian Weekly – давати пожертви на спорудження пам'ятника, у гірській місцевості СПРИНІ, де покликано до життя УГВР, у липні 1944 р. У п'ятифіґурній композиції будуть представлені: Кирило Осьмак, Роман Шухевич, Ростислав Волошин, о. д-р Іван Гриньох і Дарія Ребет.

Допоможім успішно завершити побудову пам'ятника, який буде пригадувати сучасним і мабутнім поколіням про цю героїчну боротьбу нашого народу, яка вказувала тоді вільному світові Заходу, що СССР був тюрмою народів, а поневолена Україна боролась за соціяльне і національне визволення. Це в той час, коли майже всі визвольні рухи Европи мали зовнішню допомогу, а український визвольний рух її не мав і спирався виключно на власні сили, себто український нарід, що й було унікальним явищем.

Ініціятива побудуви пам'ятника керівникам Укаїнської Головної Визвольної Ради заслуговує нашої загальної піддержки.

Сподіємось, що прийде час, коли й Українська Держава належно і відзначить цей унікально-історичний чин, української нації, і воздвигне пам'ятник УГВР у престольному Києві.

Просимо чеки виставляти на:

"Relief Fund for Ukrainian Culture" і посилати на адресу:
Mykola Haliv, 430 E. 6 St., Apt. 9C, New York, NY 10009

P.S. Вже одержано пожертви на суму приблизно 1,500.00 дол.
Просимо приєднуйтесь до списка пожертв.

З'ЇЗД СЕНЬЙОРІВ НА СОЮЗІВЦІ ВІД 14-19 ЧЕРВНЯ 2009 р.

Замовляйте кімнати вчасно на З'їзд Сеньйорів, який відбудеться на Союзівці починаючи від неділі по полудні з реєстрацією при вині та сиром до п'ятниці пополудні з обідом.

Побут на Союзівці включає 5 нічлігів, харчування від понеділка з сніданком до п'ятниці з полуденком, бенкет, доповіді, розвагові програми та податки і чайові.

Члени УНС –
Одна особа $440, двоє осіб в кімнаті по $370 від особи.
Один вечір за особу $110, двоє осіб в кімнаті по $87 від особи.
Не-члени УНС –
Одна особа $490, двоє осіб в кімнаті по $385 від особи.
Один вечір за особу $115, двоє осіб в кімнаті по $95 від особи.
Венкет і програма $35 від особи.

Просимо замовляти кімнати на СОЮЗІВЦІ вчасно на тел.: **845 626-5641.** Місця є обмежені, по можливості контактуйтеся з місцевими клюбами сеньйорів для замовлення спільних автобусів.
За дальшими інформаціями просимо звертатися до Оксани Тритяк
на тел.: 973 292-9800 X 3071
Ми гостям раді!

Українська Євангельська церква

закликає:

Вивчайте Біблію, живіть за Словом Божим!

На пожертви нашої громади щотижня на цьому місці ми стисло розповідаємо про кожну з 66 книг Біблії

145. Євангелія від Матвія, 8-9: утихомирення бурі на морі

Коли після Нагірної проповіді Ісус увійшов до човна, щоб перепливти Галілейське море, знялася велика буря і хвилі заливали човен. Ісус спав. Його учні кинулися до Нього з благанням про порятунок. Христос сказав, що вони – маловірі. Він погрозив вітрам і морю й відразу настала тиша. Люди дивувалися і запитували: „Хто це такий, що і вітри і море Йому слухняні?" У ті дні до учнів приєднався Матвій, якого Ісус покликав з митниці.

Запрошуємо Вас до Української Євангельської церкви в місті Юніоні, Н. Дж. У нашій церкві проводяться Божі Служби: щонеділі – о 10:30 ранку, а також щосереди – о 7-ій годині вечора. Кожної неділі, о 9:30, діють школи з вивчення Біблії – для дорослих і дітей. Щосереди, о 5-ій вечора, проводиться роздавання харчів для потребуючих. Наша адреса: 2208 Stanley Terrace, Union, NJ 07083. На цю адресу можна надсилати запитання з приводу прочитаних переказів Біблії. Телефон: (908) 686-8171. Електронна пошта: ueag@verizon.net

Пастор **Володимир Цебуля**
Тел.: (908) 591-0800

Змосковщений „Тарас Бульба“

Володимир Єфимов

ДНІПРОПЕТРОВСЬК. – Микола Гоголь народився 1 квітня 1809 року. До відзначення 200-річчя цієї дати в Україні готувалися вкрай мляво. Мовляв, всесвітня криза, не вистачає фондів.

З досягнень цього року можна назвати хіба що театральну виставу „Одруження" в Київському академічному театрі ім. Івана Франка та телевізійний документальний серіял „Загублений рай". Кажуть, у відомого культурознавця Віктора Греся вже років 20 лежать готові кіносценарії для екранізації героїчної епопеї „Тарас Бульба" та комедії „Ревізор" (він їх навіть переклав англійською мовою, аби легше шукати спонзорів), та дарма!

На екранах України – суцільна стрілянина у голивудських фільмах або примітивний сміх у комедіях, розрахованих на глядача-бовдура, якому цікавіше тягнути з горла пляшки пиво, ніж перейматися соціяльною критикою та тонкою сатирою М. Гоголя.

Чому це так? Відповідь можна знайти у економіці: аби зняти новий, хоч би слабенький фільм, треба щонайменше 2-3 млн. дол., а за прокат закордонного фільму фірми платять власнику лише 10 тис. Біда в тому, що бовдур після кіносеансу залишається бовдуром – до його мозку нічого не додалося.

Подолати отакий культурологічний дебілізм на державному рівні спробував режисер і автор сценарію фільму „Загублений рай" Ростислав Плахов-Модестов. Ідея фільму – трагедія М. Гоголя, який, після поневірянь та розчарувань у столиці Російської імперії, виїхав до Італії, де й закінчив життя, пишучи сатиру на російські порядки, які бачив очима українця, бо ж залишався душею з рідною Україною. Цікаву думку висловила мистецтвознавець Лариса Іванишина: „Змальовуючи російську дійсність, М. Гоголь, як і Данте Аліґ'єрі, хотів творити „рай", а виходило „пекло".

Філософ Василь Розанов вважає, що М. Гоголь показав, як можна зсередини руйнувати режим миколаївської Росії. Цим повчанням М. Гоголя скористалися ідеологи... сучасної Російської Федерації, яка, починаючи з 1991 року, усіма засобами намагається відновити Російську імперію: якщо не вдається повернути незалежну Україну у свої обійми газонафтовими економічними методами, то треба її „зсередини руйнувати". От і не пошкодували витратити 22 млн. дол. на постановку двогодинного кінофільму „Тарас Бульба".

І от тепер у козацькому полковникові Тарасові Бульбі залишилася українською лише зовнішність (його грає найперша театральна акторська зірка України Богдан Ступка) та вкрай еклектичний одяг, притаманний козацтву XVI ст. А усе, що промовляє Тарас Бульба, – абсолютно космополітичне. Повністю відсутні слова „українець", „Україна" (навіть „Малоросії" немає). Натомість повсякчас фігурує якесь позанаціональне „братство" та „товариство".

Тож усі російські глядачі та молоде покоління українців, які лише поверхово знають українську історію, переглянувши фільм, будуть впевнені, що у фільмі йшлося про фраґмент історії Російської імперії, на околиці якої російськомовні „козаки" (фільм – російською мовою) воювали з Польщею і мріяли про „царя" – у фіналі фільму чуємо: „Підійметься з руської землі цар!".

Взагалі фільм починається заставкою на усю шир екрану „Росія" з орнаментом російського прапора-триколора. Ця велична заставка досить тривала – треба ж глядачеві всмоктати ідею – буде фільм про Росію!

А вже по тому швиденько змінюються офіційні дані постановників, а також оголошення: „Фільм створено за підтримки Міністерства культури Російської Федерації". Тож бачимо, Україна у створенні фільму участи не брала, а, як кажуть українці, хто платить, той замовляє музику...

Подивимося, яка ж то „музика".

Пролог фільму – вражаючий, бачимо Тараса у некозацьких, скорше польських, бойових обладунках, який промовляє до свого війська – обшарпаних голодранців (у моєму перекладі на українську): „...Таких, як в руській землі, не було товаришів... Так любити, як руська душа, ніхто не може... І у останнього падлюки є дещиця руського почуття... Нехай знають усі, що таке в руській землі товариство!". Отакий собі апофеоз російськости!

І, почувши цю декларацію, раптом пригадую: десь схожі слова я вже чув. Так, у радіовиставі, створенній ще у 1960-их роках за повістю М. Гоголя „Тарас Бульба" акторами Львівського театру ім. Марії Заньковецької, яку повторило Українське радіо навесні 2009 року до святкування „гоголівських днів".

Радіовиставу (українською мовою) було створено на основі літературного кіносценарію, написаного Олександром Довженком ще у 1940-1941 роках. Аби переконатися, чи справді український страждник від кремлівського режиму О. Довженко отак прославляв російство, я попросив редакцію „Свободи" надіслати мені сценарій (бо, починаючи з ч. 12 цього року, за цим кіносценарієм в тижневику публікується художній серіял „Тарас Бульба на малюнках студії „Зерна").

І виявилося, знавець історії О. Довженко усе написав правильно – у козацькі часи шанували традиції України-Руси, і говорячи „руський", розуміли „український". Але ж тепер, на замовлення російських ідеологів, автор сценарію і режисер-постановник Володимир Бортко свідомо вилучає із зазначеного монологу Тараса Бульби фразу, яка у сенсі національної належності народів є ключовою, бо показує „хто є хто" в Руській землі:

„...Ви чули від батьків і дідів, у якій пошані була наша земля – і грекам давалася взнаки і Царгороду. І міста були пишні, і храми, і князі руського роду, свої князі...".

Ну що ж, В. Бортко мусив відпрацьовувати надані понад 20 млн. дол., а у його душі новоспеченого (в 2007 році) члена Комуністичної партії Росії сумління навіть не заворушилося. Про заанґажованість режисера свідчить і те, що він вилучає слова, які промовляє Тарасів син Андрій: „Хто сказав, що моя вітчизна – Україна?".

І вже зовсім смішно виглядають декларативні заяви на смерть поранених у бою козаків: „Хай же славиться вовіки руська земля! Хай же квітне вічно руська земля! Хай же після нас живуть краще як ми, і красується вічно руська земля!"

А у фіналі фільму, коли поляки спалюють прив'язаного до дерева Тараса, той до Довженкових слів „Підождіть, настане час, дізнаєтесь ви, що таке православна (руська) віра. Вже й тепер чують далекі й близькі народи – піднімається з (руської) землі сила, і не буде в

(Закінчення на стор. 16)

Заслужений артист України Богдан Ступка (зліва) і режисер Володимир Бортко під час презентації фільму „Тарас Бульба“ у Києві 2 квітня.

Фото: УНІАН

Тарас Бульба на малюнках студії „Зерна“

За кіносценарієм Олександра Довженка. Продовження. Початок в чч. 12-18.

Почувся вибух картечі.

Брама відчинилася, і виступило військо.

Спереду гусари.

За ними – кольчужники.

Потім панцирники. За ними всі у мідних шоломах.

– Не давайте їм шикуватися в ряди! – гукав кошовий.

І вдарили могутньою лавиною козаки.

Збили й змішали ляхів і самі змішалися, діло пішло на мечі та на списи.

Рубан, добрий козак, зчепився теж з одним з найхоробріших у польському війську, і довго билися вони. Вже подужав був Рубан пана і вдарив його гострим турецьким ножем у груди, та не вберігся: тут-таки звалив його найвродливіший, стародавнього князівського роду лицар і помчав на білому коні далі, рубаючи голови багатьом козакам.

– От з ким би я хотів поміряться силою! – закричав курінний Кукубенко і, припустивши коня, полетів за ним.

Довго рубалися вони. Розрубав вражий лях залізну сорочку Шила. Зачервоніла сорочка. Та не подивився на те Шило, а замахнувся жилавою рукою й оглушив пана по голові. Ґепнувся лях, а Шило став рубати оглушеного. Та підбіг ззаду панський хлоп і загнав Шилові ножа в спину. Упав Шило на вбитого ляха і вмер.

– А що, панове, – гукнув Бульба, – чи є ще порох у порохівницях? Чи не ослабла козацька сила? Чи не гнуться козаки? Гайда!

І Тарас з козаками кинувся вперед.

Мрієте стати домовласником або бажаєте перефінансувати існуючу позику?

Тепер найкращий момент! Ціни на нерухомостях падають, а відсотки та умови на мортґеджах найвиґідніші у Кредитівці

САМОПОМІЧ - НЬЮ ЙОРК

4,60%*

5-ти річний змінний відсоток

30 річний термін

Звертайтесь до нас - ми готові Вам допомогти!

SELF RELIANCE NEW YORK
Federal Credit Union

A full service financial institution serving the Ukrainian American community since 1951!

Головне бюро:

108 Second Avenue New York, NY 10003 Tel: 212 473-7310 Fax: 212 473-3251

Філії:

6325 Route 209 Kerhonkson, NY 12446 Tel: 845 626-2938 Fax: 845 626-8636

226 Uniondale Avenue Uniondale, NY 11553 Tel: 516 565-2393 Fax: 516 565- 2097

32-01 31 Avenue Astoria, NY 11106 Tel: 718 626-0506 Fax: 718 626-0458

225 N. 4th Street Lindenhurst, NY 11757 Tel: 631 867-5990 Fax: 631 867-5989

Поза Нью Йорком телефонуйте безкоштовно: 1-888-SELFREL

Відвідайте нашу електронну сторінку: www.selfrelianceny.org Е-пошта: info@selfrelianceny.org

Your savings federally insured to at least $250,000 and backed by the full faith of the United States government

NCUA

National Credit Union Administration, a U.S. Government Agency

* Потрібно 20% завдатку; 1-4 родинний дім для вжитку домовласника; без нараховування точок (no points); нема штрафу за передчасне сплачення позички; 360 місяців до сплати; $1,000 позичка коштує $5.13 в перших 5-ох роках.

EQUAL HOUSING OPPORTUNITY

чи може вона отримати найкращий подарунок на кожну нагоду?
Так!
Надішліть їй ідеальний подарунок, використовуючи послуги Western Union, щоб зробити незабутнім її святковий день та використайте шанс отримати спеціяльну нагороду.
Відтепер ви маєте можливість **отримати до чотирьох разів більше грошей ніж ви переслали – аж до 5000 доларів США**– кожного разу, коли ви робите відповідний вимогам грошовий переказ до 30 червня*. Щоб дізнатися про виграш, перевірте свій Western Union чек.
Як завжди, Ви можете цілком покладатися на Western Union та бути впевненим, що кожного разу Ваш грошовий подарунок буде безпечно доставлений адресатові**.
WESTERN UNION
yes!
відвідайте відділення завітайте на сайт westernunion.com телефонуйте 1-800-799-6882 (ми розмовляємо українською мовою)
* **СКОРОЧЕНІ ПРАВИЛА МОМЕНТАЛЬНОЇ ГРИ WESTERN UNION®„ ДЕНЬ МАТЕРІ ТА ЧАС ПОДАРУНКІВ", ЩОБ ВЗЯТИ УЧАСТЬ У ГРІ ЧИ ВИГРАТИ ПРИЗ, ВИ НЕ МУСИТЕ РОБИТИ ПОКУПКИ. ТРАНСАКЦІЯ НЕ ПОБІЛЬШУЄ ВАШИХ ШАНСІВ НА ВИГРАШ.** Гра розпочинається 04/22/09 о 00:00:01 ночі за східним часом та закінчується 06/30/09 о 23:59:59 ночі за східним часом. Для участі в грі без трансакції **не пізніше 06/30/09 відповідно поштовій печатці надішліть поштову картку з написаним від руки вашим повним ім’ям, адресою та числом телефону (вкажіть дату та час відправки в лівому нижньому кутку картки) за адресою: Western Union “Mother’s Day” Game, P.O. Box 6000, Manhasset, NY 11030-6000.** Відправлені заявки на участь в грі повинні бути отримані не пізніше 07/10/09. **Перший Приз:** (154) Призи, що виграють суму грошового переказу, помножену в чотири рази; з найбільшим виграшем 5000 доларів США кожному. Максимальна сума виплат по Першому Призу: 770,000 доларів США. Приблизні шанси на виграш: 1:79,766. **Другий Приз:** (307) Призи, що виграють суму грошового переказу, помножену в два рази; з найбільшим виграшем 5000 доларів США кожному. Максимальна сума виплат по Другому Призу: 1,535,000 доларів США. Приблизні шанси на виграш: 1:40,013. Максимальна сума виплат по Першому та Другому Призу разом: 2,305,000 доларів США. Приблизні шанси на будь-який виграш: 1:26,646. Прийняти участь мають право тільки леґальні резиденти США, округу Колумбія, Пуерто Ріко та Американських Вірґінських островів що досягли віку 18 років на 04/22/09. Працівники Спонсора, його аґенти, посередники, а також їх філії, дочірні підприємства, рекламні та заохочувальні аґенції або інші постачальники Спонсора, а також безпосередні члени родини і/чи такі, що проживають в одній родині, права на участь не мають. Недійсно в місцях, де заборонено. Підлеглий Офіційним Правилам, які знаходяться в кожному причетному відділенні або за адресою westernunion.com/giftrules. Спонсор: Western Union Financial Services, Inc.
** Western Union ґарантує, що Ваш грошовий переказ буде доступний до виплати, або Ви отримаєте назад гроші. Виплата залежить від умов надання послуги, враховуючи час роботи відділень та різницю в часі між часовими поясами. Додаткові обмеження дивись на бланку “Відправити Гроші”.
Western Union Financial Service, Inc. має ліцензію компанії на Переказ Грошей від Банківського Департаменту Штату Нью-Йорк.
© 2009 Western Union Holdings, Inc. All Rights Reserved.

МОВА ПРО МОВУ

Застереження до „найкращого" словника

В розділі „Свободи" „Мова про мову" час від часу відновлюється дискусія довкруги правописного словника Григорія Голоскевича.

Колись один читач правильно запитував, хто такий Г. Голоскевич.

Перше видання словника появилося 1914 року у Петрограді, а сьоме, набагато розширене (40 тис. слів), затверджене Народним комісаром освіти 6 вересня 1928 року. Г. Голоскевич нічого не згадує про затвердження Словника Всеукраїнською Академією Наук (ВУАН) у Києві і Науковим Товариством ім. Тараса Шевченка (НТШ) у Львові в 1929 році.

У передмові до восьмого видання Секції мовознавства УВАН (Ню-Йорк, 1952 рік) подано чимало похвал на рахунок переваг „Словника". Його вважали „найкращим, найповнішим, найдокладнішим...". Не можна відмовити „Словнику" цінности у поданні різних граматичних форм з наголосами та різницями між одниною і множиною. Коли ж ідеться про терміни *найповніший* і *найдокладніший* – тут такі визначення перебільшені. З мого, американського боку, коли я беру словник Вебстера, то приймаю його „на віру", бо припускаю, і мільйони американців зі мною, що він є, покищо, найнадійнішим джерелом інформації. Словник Г. Голоскевича, на мою думку, такої ролі сповняти не потрапить. У Г. Голоскевича є маса-масенна помилок, особистих суджень, чужоземного „непотребу", навіть порушень чинного права тодішньої УСРР (УРСР з 1937 року).

Опрацьовуючи для Українського Вільного Університету підручники з політекономії, мені треба було розшукувати потрібні (чи подібні) терміни по чужомовних словниках. Зі зрозумілих причин, мовний режим тодішньої України був відносно вузьким, тому і не міг визначити ті терміни у тих державах, де „дикий капіталізм" переходив у менеджерську революцію, згодом був охоплений „техноструктурою" (1960-ті роки), комп'ютеризацією (1970-1980-ті роки), а зараз „ґльобалізацією", інформатикою і „бездержавною корпорацією". Цих перемін Г. Голоскевич не міг (і ми не могли) передбачити.

Йдеться про те, що, гортаючи Г. Голоскевича, я помітив стільки недоробок, перекручень, а також терміни, що наявно порушували чинне право України (наприклад, назви міст). Радянські критики Г. Голоскевича не зовсім помилялися, коли мали застереження до маси галицизмів, льокалізмів тощо.

Наприклад, Г. Голоскевич дозволив собі змінити назву держави США на Північно-Американські Сполучені Штати. Чим значимим є м. Каліш (у Польщі)? Місто Керч стало Кєрчь, так само Пєрмь, Кємь тощо. Чи конче потрібні чужоземні слова, як *гербата, ганджпуґ, маґель, ґляґ, хляґа* тощо? Якби словник містив 200 чи 300 тисяч слів, тоді і льокалізми, що зараз побутують у Галичині (*майзель, гебель, братрура*) можна б помістити.

Дискусія тут іде про дві справи: а) написання географічних назв і б) непослідовність у написанні українських і неукраїнських прізвищ. При географічних назвах Г. Голоскевич послідовно відходив від офіційної транскрипції. Завважу, що держава, якою вона б не була, чи нам подобається, чи ні, має природне право називати місто по своїй волі. Наприклад, місто Сталіно, а не Сталіне за Г. Голоскевичем (стор. 381), Каховка, а не Кахівка (168). Міста, що закінчувалися на *-поль, -ськ, -зьк* і *-цьк* Г. Голоскевич подавав на свій розсуд.

Треба знати, що міста Південної України є відносно молодими й носять чужоземні ймення, бо так веліла Катерина II. Їх треба закінчувати на *-поль*, а не на *-піль*. Серед них: Симферополь, Севастополь, Маріуполь тощо. Місто Нікополь Г. Голоскевич подає так: Никопіль (243), хоч Ніко походить з грецької мови, а поліс – це держава, місто. Місто з подібним коренем (Нікосія) є столицею Кіпру.

Очевидно, є чимало міст, що мають закінчення *-піль*. Як Катеринопіль (Черкаська обл.), Костопіль (Рівненська обл.), Тернопіль, Ямпіль (Сумська і Вінницька обл.) і багато інших. У цих назвах закінчення *-піль* доречне, бо походить від слова поле. Місто Теофіполь (Хмельницька обл.) подано як Теофіпіль. З погляду милозвучности перший варіянт був би кращим. Цікаво теж, що м. Адріанопіль (тепер Едірне в Туреччині), як і м. Філіппополь (Болгарія), теж закінчено на *-піль*.

До міст, що закінчуються на *-ськ*, Г. Голоскевич додає на кінці букву *„е"*. Отже, подається Дніпропетр/і/вське, Генічеське, Новомосковське і ін. У випадку Дніпропетровська (100) Г. Голоскевич замінив букву *„о"* на *„і"*, хоч повинен знати, що назва походить від Григорія Петровського, голови тодішнього Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету (ВУЦВК), а не від якогось Петрівського. У нас, серед еміґрантів, нерідко можна почути, як проф. Михайла Грушевського називають – Грушівський, бо Грушевський, мовляв, російське прізвище.

Подібно зукраїнізовано прізвища: Драгоманова, Глібова, Єфремова, де закінчення *-ов* замінено на *-ів*. Не обійшов Г. Голоскевич столиці Волині – Луцька (199), старовинний Лучеськ, який подається як Луцьке.

Якщо, для прикладу, зі словником Г. Голоскевича мав би діло україномовний, але об'єктивний чужинець, він мусив би прийти до висновку, що Г. Голоскевич був під впливом двох ефектів: а) „ефекту примітивного націоналізму" або б) „ефекту надмірного фонетизму". Складається враження, що у закінченні *-ськ* Г. Голоскевич добачував москалізми, хоч такі закінчення подаються у „Слові о полку Ігоревім".

Міста з таким закінченням є і в корінній Польщі: Ґданськ, Отвоцк, Пуцк, Плоцк, Пшеворск, Черск, Міньск, Мазовєцкі тощо.

У написанні власних імен взагалі бракує послідовности. Отже, слов'янські прізвища на *-скі* і *-ски* в Г. Голоскевича подається за українською транскрипцією (*-ський*): Пілсудський (290), Палацький (168), Соболевський (373), а прізвища, закінчені на *-вич*, подаються у фонетичному звучанні: Сєнкевіч (363), Міцкевіч (215), Григоровіч (82). У прізвищу Григоровіч не подано *„ґ"*, адже це прізвище російського письменника. Прізвище Грибоєдова (82) написано з *„ґ"*, але Горького (87) написано як Ґорькій. Є переборщення у російських прізвищах, де виступає буква *„є"*. І так, Алексеєв-Алєксєєв (6), Тургенєв-Турґєнєв (404), Менделеєв-Мендєлєєв (210).

Є і такі недоречності: м. Радомишль – Радомишель (333), м. Ічня – Ічень (160), а японське місто Йокогама (*„г"* в англійській мові) – Йокаґама (161). Є і наші недоречності: Г. Голоскевич каже писати: Ауербах (нім. письм.), Шопенгауер (нім. філ.), а ми пишемо Авербах, Шопенгавер і т. д.

Прізвища і терміни перед знаком тире – це за Орфографічним словником 1994 року, а числа в дужках взяті з Г. Голоскевича. Сапієнті сат!

Закінчуючи цю коротеньку прогулянку по Г. Голоскевичеві, де подано лише 1-2 відс. різних порушень, знайдено багато термінів, яких немає у Г. Голоскевича, а які вже були тоді, у 1920-их роках. А серед них такі: *союз, низовина, материк, літун, танк, окремо* (є слово „осібно", наявний полонізм), *мазут, особняк* (палац), *дача, гонка* (коней, псів тощо), *торговець* і чимало інших.

Навіщо далі перемучувати читача, якого вдосталь намучило безтолкове політиканство?

Д-р Омелян Бей,
Шіпенсбурґ, Пенсильванія

Передбачаючи, що цей матеріял викличе різні думки й оцінки, запрошуємо якомога ширше коло читачів взяти участь в обговоренні статті д-ра Омеляна Бея.

Розділ „Мова про мову" веде ред. Петро Часто

З листів до редакції

„Вірне" – не значить „правильне"

У всіх без винятку україномовних газетах в Україні і поза нею слово „вірний" вживають у значенні – правильний (вірне рішення, вірний спосіб, вірна відповідь). Щоб зрозуміти це хибне слововживання, слід пам'ятати, що антонімом до „вірний" є слово „зрадливий". Тому треба писати і говорити: правильне рішення, правильна відповідь, і т. д.

Іван Бутрій,
Ґлен-Спей, Ню-Йорк

Мові потрібна рівновага

Протягом останніх кількох років в розділі „Мова про мову" різні автори захищали діялектне багатство нашої мови. Це, звичайно ж, треба робити, але при цьому пам'ятаймо, що набагато важливішою проблемою є остаточне унормування української літературної мови. Без загальнонаціонального правопису діялекти не підвищать нашої мовної культури. Коли у Франції в травні минулого року парлямент узаконив конституційну поправку, котра проголошувала реґіональні діялекти „національним надбанням", Французька Академія виступила з гострою критикою цієї поправки – саме того, що про діялекти йдеться у 1-ій статті Конституції, а про літературну французьку мову – аж у 2-ій. У своїй заяві академіки підкреслили: „Ставити реґіональні мови перед мовою Републіки заподіює кривду Републіці і розмиває основні принципи, котрі формують Націю".

Павло Кулик,
Перт-Амбой, Ню-Джерзі

Вирівняймо правопис „Рівного"

Мені дуже прикро, що у „Свободі" продовжують вживати історично і фонетично неправильну форму, утворену від назви міста Рівне: пишуть Рівненщина, Рівненський, хоч треба – Рівенщина, Рівенський. Колись я вже друкувала у „Свободі" спеціяльну статтю з етимологічними виясненнями. Нащо ж триматися за хибне написання?

Наталія Іщук-Пазуняк,
Філядельфія.

Від редакції:
В нашій мові тепер така ситуація, що кожен тримається за своє. Після Ваших вияснень ми якийсь час дотримувалися цього написання – Рівенський, Рівенщина, але в матеріялах, котрі надходять до нас з України, в тому числі й офіційних, від найвищих державних установ, вживається лише ця форма – Рівненська область, Рівненщина. Коли під таким матеріялом стоїть підпис Президента чи Прем'єр-міністра, то ми не змінюємо, „ані титли, ніже тії коми". Більше того, цю форму знаходимо у статтях філологів з національного університету „Острозька академія". Коли ми спробували вступити з ними в правописну дискусію з цього приводу, мовляв, це той самий випадок, що й „Лубни – Лубенський", то почули такий арґумент: в Івано-Франківській області є село Рівень, сільрада, отже, – Рівеньська, тому коли утворювати від міста Рівне такі похідні, як Рівенщина, то мешканці Рівеня можуть подумати, що йдеться про збіг назви, про два Рівені в різних краях України. Інтернетний довідник з українського слововживання Марії Волощак також подає: „Рівне – Рівненський". Але найбільше нас схилило до написання „Рівне – Рівненщина" та обставина, що саме таку форму пропонує проєкт останньої редакції „Українського правопису" – той проєкт, проти якого виступили всі антиукраїнські сили в Україні. „Свобода", починаючи від оприлюднення цього проєкту, підтримувала його авторів, тому що в загальному йшлося про достойну мету – про повернення нашій мові багатьох її природних рис, понищених попередніми совєтськорежимними правописами.

МОВА ПРО МОВУ

З листів до редакції

А нас учили інакше

У „Свободі“ з 19 вересня 2008 року я прочитав статтю Левка Хмельковського „Запляновані російські дивацтва“. У ній є таке речення: „10 серпня два російських стратегічних бомбардувальники Ту-160...“. Мене це граматичне твориво здивувало. Бо, як мене вчили української мови, то якщо слово „двоє“ є в першому відмінкові множини, то й прикметники, які слідують, мусять бути в такому самому відмінкові, а саме: „..два російські стратегічні бомбардувальники...“.

І друге моє спостереження. Маю на увазі практиковане „Свободою“ написання назв різних наших громадських організацій. Тижневик подає з великої літери лише перше слово назви, рашту слів – з малої. Нас, повоєнних еміґрантів, у школах та гімназіях в таборах Ді-Пі навчали писати всі слова в таких назвах з великих літер. Так велить і виданий Науковим товариством ім. Шевченка в 1976 році „Український правопис“ Пантелеймона Ковалева. Наприклад, Об’єднання Демократичної Української Молоді (ОДУМ), Демократичне Об’єднання Бувших Репресованих Українців Совєтами (ДОБРУС), Об’єднання Українських Євангельсько-Баптистських Церков тощо. А в абревіятурах наші діяспорні граматики дозволяють такі форми відмінку: в ОДУМ-і, в ДОБРУС-і і т. п.

Чому ж „Свобода“ не вживає цих звичних для нас правил?

Олексій Коновал,
Арлінґтон-Гайтс, Іліной

Від редакції:

Щодо першого питання. Таке вживання числівників, котре у „Свободі“ здивувало шановного автора, цілком традиційне, що підтверджує професор Юрій Шевельов. Також у виданій ще 1917 року „Граматиці української мови“ Василя Сімовича знаходимо цю ж форму, і приклади з української клясики: „Два хитрих мудрого не переважать“ (Леонід Глібов); „Достав у п’яного Тараса два приговори фальшивих“ (Іван Тобілевич); „Два трупи невеликих узяв на плечі“ Тарас Шевченко); „У мене дві повнісінькі шафи книжок“ (Олександер Кониський).

Щодо повних назв різних громадських організацій. Не вживаємо ми згаданих автором правил не зі злого умислу, а з причини неузгодженості між нашим правописом (Харківським 1928 року) і тим, котрим послуговуються в Україні.

У матеріялах з України в назвах організацій лише перше слово пишеться з великої літери, і щоб було якомога менше плутанини, ми змушені писати так само й назви наших організацій. Тут є й інші аспекти проблеми. Скажімо, слово „Церква“ ми пишемо з великої літери, коли йдеться про певну конфесію, коли ж мова про певний храм – тоді з малої.

Судіть самі: як у цьому випадку правильніше писати згадану Вами для прикладу назву – Об’єднання Українських Євангельсько-Баптистських Церков? Адже ж тут мова не про конфесію, а про об’єднання саме храмів, конкретних церков.

Ще тяжчий випадок з ДОБРУС (Демократичне Об’єднання Бувших Репресованих Українців Совєтами). Назва невдала, ще й містить явний русизм, тому залишається подавати з великою літери тільки її перше слово, а наступні слова пропонувати у стрункішій і правильнішій українській формі.

З народної етимології

Кожна мова в процесі свого розвитку збагачується словами іншомовного походження, словами чужими. Іноді буває, що чуже слово має якусь звукову подібність до слів рідної мови. Коли таке чуже слово потрапляє в мову ширших народних мас, то його ці маси усвідомлюють і вимовляють інакше, ніж воно вимовляється в літературній мові. В результаті таких далеких асоціяцій з певним словом рідної мови чужоземне слово змінює свою звукову форму, наближаючись до вимови слова рідної мови.

Народна мова у вимові намагається змінити чуже слово так, наче воно утворене від одного кореня з добре відомим народові словом рідної мови. Цей процес осмислення чужого слова через випадкове асоціювання його з певним словом рідної мови і відповідна до цього зміна звукової форми слова зветься народною етимологією.

Так постають, наприклад, такі перекручення чужих слів в народній мові:

гульвар – замість „бульвар“ (бо на бульварі гуляють);

гувернянька – замість „гувернантка“ (бо обов’язки гувернантки подібні трохи до обов’язків няньки);

скупелянт – замість „спекулянт“ (бо йдеться про скуповування).

Перекручуються іноді чужі прізвища. Наприклад, прізвище одного поміщика-німця – Гогенлое фон Шіллінґфюрст – українські селяни в 1918 році вимовляли так: „Голі ноги шилом хвіст“. Цей німець, до того ж, ходив у вузеньких штанях і у фраці. Отже, його зовнішній вигляд справді відповідав тій назві, яку дали йому селяни.

Петро Оксаненко
(з журналу „Наша Мова“,
ч. 1, Мюнхен, 1947 рік)

„Круг містечка Берестечка...“

В одного поета є вірш з таким довгим заголовком: „Домашні недільні читання Коцюбинського в західньонімецькому містечку Гослар“. Твір цікавий, актуальний. Але з мовного боку саме в заголовку має помилку, синтаксичний ґандж.

З давнього-давна, за найстарішими фолкльорними зразками й літературними пам’ятками, для української мови властиве узгодження географічних назв з загальними: „...На реце Каяле у Дона великаго“, – уточнює „Слово о полку Ігоревім“ місце кривавої січі.

В історичній пісні про вільне лицарство співається:

Сіли собі слободою
Над Бугом-рікою.

А ось сумна строфа з поезії Тараса Шевченка:

Круг містечка Берстечка
На чотири милі
Мене славні запорожці
Своїм трупом вкрили.

Ще ось рядки з пісні Січових Стрільців:

Коб скоріше з гір Карпатів з’їхати в долину
І свобідно повитати славну Україну.

Отже, і сучасному поетові слід було написати „...в західньонімецькому містечку Гosларі“, тобто узгодити власну і загальну назви.

Відхилення від цієї норми в сучасній українській мові можливе і навіть доцільне лише у спеціяльній документації, в топонімічних реєстрах, у військових усних і письмових наказах, звітах тощо. В цих випадках важливе швидке, точне, безпомилкове сприймання географічних назв: „У населеному пункті Крижопіль“, „Над річкою Рось“, „Біля підніжжя гори Вітрова“, „500 метрів лівіше від урочища Глибока Балка“.

В загальнолітературній же мові спеціяльні, вузькопрофесійні особливості збіднюють її, роблять сухою, казенною. На подібне „оканцелярювання“ не раз звертали увагу відомі письменники і вчені-мовознавці.

На жаль, преса часто нехтує нормами відмінювання географічних назв. Хто-хто, а журналісти не повинні вважати такі мовні тонкощі дрібничками, не вартими особливої уваги. Вони мають бездоганно вміло користуватися лексичними, граматичними нормами літературної мови, правильної вимови рідного слова.

За книжкою Анатолія Бортняка „Ну що б, здавалося, слова...“ (Бесіди про культуру української мови), Київ, „Український письменник“, 1994 рік.

Пан, пані, панна...

Останнім часом ми повертаємо собі багато цінного з того, що було втрачене на „переможних“ шляхах до „світлого“ майбутнього. На тих шляхах не одне покоління українців відучили від нормальних звертань одне до одного.

Після запровадження в Україні більшовизму всі прийняті в нашому суспільстві форми звертання було скасовано й замінено словом „товариш“, чим завдано шкоди насамперед цьому прекрасному слову. Товариш – це людина, пов’язана з кимось почуттям дружби, щирий приятель, однодумець, спільник. Усі похідні від цього слова мають ту саму семантичну основу: товаришка, товаришувати, товаришування, товариство та ін. Будь-кого товаришем не назвеш. Для цього в нас здавна існують слова: *пан, пані, панна, добродій, добродійка*. Вони вживані як самі, так і означеннями – *шановний, вельмишановний, поважний, високоповажний, ласкавий*.

Слово „пан“ має два значення: представник панівної верстви і форма звертання, прийнята в суспільстві. Воно вживається в сімох слов’янських мовах – українській, білоруській, польській, чеській, словацькій, верхньолужицькій, нижньолужицькій. Наша мова розрізняє два значення слова „пан“ навіть граматично: „пани“ – представники панівної верстви, і „панове“ – множина при звертанні безвідносно до клясової належности.

Деякі мешканці України, що досі перебувають в полоні облудних ідеалів радянської доби, категорично виступають проти слова „пан“ як форми звертання. І посилаються при цьому на Тараса Шевченка, який „не любив панів“, та на наявність у нашій мові слів на кшталт „панщина“, „запаніти“ тощо. Але ж Кобзар уживав „пан“ та похідні від нього і в другому значенні – як форму ввічливого звертання. Подаю кілька прикладів за „Словником мови Т. Шевченка“: „Спасибі вам, панове-молодці, Преславнії запорожці, За честь, за славу, за повагу; Нехай вам, панове товариство, Бог допомагає! Панно, пташко моя! Панно, доле моя! Не соромся, дай рученьку, Ходім погуляймо; Цілую твою стару пані, твоїх молодих діточок; Вельми і вельми шанобная і любая моя пані Мар’є Василівно!...“.

Леся Українка до своїх близьких подруг зверталася: „Дорога товаришко!“ (до Ольги Кобилянської), „Товаришці на спомин“ (вірш-звертання до Антоніни Макарової). У більш офіційній ситуації вживала слів „добродію“, „добродійко“, „пане“, „пані“.

За книжкою Олександра Пономарева „Культура слова“, Київ, „Либідь“, 1999 рік

Змосковщений...

(Закінчення зі стор. 11)

світі сили, яка б не скорилася їй...” – за авторством комуніста В. Бортка – українець Тарас Бульба, як я вже згадав на початку статті, додає політичний прогноз: „Вже і тепер далекі та близькі народи відчувають: підійметься з Руської землі Цар, і не буде у світі сили, яка б не підкорилася йому!”.

Ото замах! Розумійте, і НАТО, і ООН не завадять Росії порядкувати у світі! А що, у нинішній Російській Федерації і справді державний устрій – конституційна монархія, от тільки замість слова „цар” чи „імператор” вони скромно вживають „президент”. Та імперська сутність залишається, – Росія, як і раніше, спирається на військову силу, але тепер замість шабель, пістолів та гармат часів Тараса Бульби має міжконтинентальні ракети, посилає фльоти у світові океани, використовує силу для гноблення малих народів на околицях держави та стоїть на позиціях нерівноправного партнерства (політичного та економічного) із сусідніми державами, в тому числі – з Україною.

А також – ідеологічні диверсії. Про них газета „Свобода” (ч. 14) зазначає: „Москва знає, скільки зусиль – явних, а ще більше таємних, вона поклала для розхитування внутрішнього становища незалежної України”. До таких диверсій належить, на мою думку, і кінофільм „Тарас Бульба”.

Останні кадри фільму – кіннота мчить у бойовому наступі з вигуками: „За Русь! За віру!” А що б на це сказав О. Довженко? Адже у нього написано: „За віру! За Січ!”

Цікаво, що навіть найбульварніша газета України „Бульвар” (ч. 14) щодо В. Бортка помітила: „Створив ідеологічний блокбастер і виліпив із гротескного мітологічного персонажа (це про Бульбу! – В. Є.) національного позитивного героя”. От тільки автор статті Юлія Пятецька постидалася щиро сказати, що створений В. Бортком національний герой – російський!

У цій статті я розглядаю лише політико-ідеологічний аспект кінофільму, не торкаючись його художніх якостей.

Прикро за режисера В. Бортка, який, розпочавши, як на мене, геніяльним фільмом „Собаче серце” за Михайлом Булґаковим, скис у телевізійному серіялі „Майстер і Марґарита”, також за М. Булґаковим, і, як бачимо, душею (чи свідомістю?) зійшов на пси у „Тарасі Бульбі”. Так, є намагання копіювати кровожерливі голивудські фільми (багато крові дзюрчить із поранених тіл, відрубані голови козаків, заобрійний брутальний натуралізм у сцені перебивання польським катом кісток Остапові та інше).

Є банальний стереотип смакування еротичности в любощах Андрія із Зосею. Наскільки ж показане ганебніше цнотливого Довженкового: „Зося... дивилася вона йому (Андрієві) в вічі і раптом заридала і з дивною жіночою рвучкістю кинулася йому на шию. Андрій поцілував панночку в уста, що припала до щоки його, і не байдужі були вуста. Вони відповіли тим самим, і в цьому обопільно злитому поцілунку відчувалося те, що один тільки раз у житті дано відчути людині”.

Багато ще чого у фільмі є, але немає одного – поваги до України, до українців. Навіть назви нашої Батьківщини не чути (хоч у Довженка є).

Не буду торкатися і правового питання – чи має місце плагіят щодо використання кіносценарію О. Довженка автором сценарію В. Бортком? Втім, не будемо дивуватися – В. Бортко настільки ж зневажає Україну, як і держава, яка замовила йому ідеологічний фільм.

І насамкінець, письменника М. Гоголя свого часу привласнив СРСР, а нинішня російська держава так і не відпускає його зі своїх пазурів, намагаючись використати в ідеологічних цілях. Але ж чому відмовчуються наші українські авторитетні діячі культури? Ті, які показували себе національними демократами у 1991 році, та вважають себе такими й нині? Мій діягноз: культура завжди була віддзеркаленням економіки.

А як тепер всесвітня криза, то й у культурі має бути криза. Біда в тому, що криза у головах не лише олігархів, але й так званих „демократів” від культури.

Спілка Українських Журналістів Канади й Америки

запрошує всіх працівників українських засобів масової інформації, а також і журналістів, які за фахом не працюють, взяти участь у З"їзді Спілки, на **„СОЮЗІВЦІ”**, в Кергонксоні, штат Ню-Йорк, у днях від **15-го до 18-го травня 2009 р.**
Закликаємо редакторів, журналістів і працівників усіх видів ЗМІ повідомляти про З"їзд у доступних ВАМ засобах, як у традиційних, так і в електронних, як громадське безкоштовне оголошення.
Умови перебування учасників З"їзду: по дві особи в кімнаті, за три ночі, з п"ятниці до понеділка, харчування і бенкет – $ 300.00 (ам) від особи.

ПРОГРАМА З"ЇЗДУ

День Перший: П'ятниця, 15-го травня.

О 7-ій вечора на „Союзівці” відбудеться прийняття – зустріч делегатів і гостей. Концерт дуету „Писанка" – заслужених артистів України **Оксани Савчук та Івана Кавацюка.**

День Другий: Субота, 16 травня.

Перша Сесія – від 9-ої до 10:30 ранку.
Тема – Четверта Хвиля.
Доповідач **Мирослава Роздольська** з Ню-Йорку.
Друга Сесія, від год. 10:30 ранку до 12:30 дня.
Тема „Журналісти і Громада”, доповідачі: **д-р Аскольд Лозинський** – попередній Президент СКУ, **д-р Мирон Куропась** – заслужений журналіст і суспільно-громадський діяч.

Обід від 1-ої до 2-ої години дня.

Третя Сесія, від 2-ої до 3:30 дня.
Тема – „Українська Мова”.
Доповідач **Стефан Ґеник-Березовський**, керівник телепрограми „Світогляд”.

Бенкет о 7 - ій годині вечора.

Головну доповідь на бенкеті виголосить **Василь Ілащук**, президент Теле-Радіо Компанії України.

День Третій: Неділя 17-го травня.

З"їзд Спілки від 9-ої ранку до 12.00-ої години дня.

Обід – від 12:00 години до 1-ої дня.

Четверта Сесія – від 1-ої до 2:30 дня.
Тема – „Журналістська етика“.
Доповідач **Рома Гадзевич,** редактор часописів „Свобода” та Ukrainian Weekly.
П'ята Сесія. Тема – „Новини з України”.
Доповідач **Оксана Соколик-Сидорчук,** керівник Радіо-програми “Пісня України” в Торонто.
Шоста Сесія від 5-ої по пол. до 6:30 вечора.
Тема – Електронні Засоби Масової Інформації – Дискусія.

День Четвертий: Понеділок, 18-го травня.

Завершення З"їзду.
Ваші зауваги і поради просимо слати на Е-мейл Голови Спілки **Юрія Клюфаса** jurij@kontakt.ca, jurijk@gmail.com, телефон: 416 410-1155.

Краматорськ – радянське місто в Україні

КРАМАТОРСЬК, Донецька область. – Їдучи в Краматорськ до Олексія Маменка, одного з небагатьох відомих мені свідомих українців Донбасу, я мимоволі відчував, що чим далі на схід, тим менше стає України. Радянськість краю проявляється у дбайливо збережених пам'ятниках комуністичної доби, в архітектурі, мові, а головне – у мисленні більшости людей. Тут дійсність міряють ще радянськими штампами, важко сприймають самостійність України і в усьому посилаються на Москву.

Олексій Маменко

Пейзаж за вікном нагадує вислів відомого сатирика Михайла Жванецького: „У Кривому Розі не можна жити, сюди можна приїхати, щоб померти". Розбиті дороги, сумні похилені приватні будинки, безликі багатоповерхівки, розкидані підприємства, чимало з яких не працюють, на тлі суцільної засмічености і багна складають апокаліптичне враження.

Краматорськ спершу розвіяв неґативне враження від краю. Виходячи з вагону, я перечитував, не вірячи своїм очам, напис на огорожі: „Україна понад усе!". Мій настрій покращав, і я почав звертатися до людей українською мовою. Ніхто мені взаємністю не відповів, але й не кривився. Мене розуміли! І це вже добре.

Люди тут посміхаються значно менше, ніж, приміром, на Черкащині. Хоча вихідців з Шевченкового краю я зустрів чимало. Однак, на Донеччині вони втратили притаманну черкащанам м'якість і привітність. Натомість і в поведінці, і в розмові з'явилася непритаманна більшості українців нахабність, розхристаність чи розпущеність. Важко навіть знайти відповідне слово.

Сусід у вагоні, який їхав в Ясинувату Донецької области, дуже різко, з уживанням лайливих слів, розповідав мені, як він їздив власним автом до родичів дружини в Росію, і як негарно до нього ставилися представники місцевих правоохоронних органів, особливо на дорозі, бо він „хохол", і як він їх ставив на місце.

Я дізнався, що родом він з Канівщини, працював у шахті, потрапив під завал, покалічився. Зараз інвалід. Щоб вижити, продає вугілля, видобуте у нелеґальних копанках.

І досі в центрі Краматорська бовваніє Ленін. Фото: Олександер Вівчарик

О. Маменко зустрів мене радісними вигуками, називаючи братом і козаком, не знаючи, де й посадити. О. Маменко „сидів" у мордовських таборах з 1957 по 1967 рік. Разом з ним відбували покарання Левко Лук'яненко, Олекса Тихий, Анатолій Лупиніс і навіть Йосиф Сліпий. Для хлопця з хутора Петьки, що на Полтавщині, табір став справжнім університетом. Він прагнув знань, але напередодні Другої світової війни закінчив лише шість кляс. А далі була примусова праця в Німеччині, шість років у радянському війську і завод у Дніпропетровську. Тут він закінчив 10 кляс вечірньої школи, мріяв про інститут. Розповіді для робітників про виступ тодішнього президента США, у якому він розвінчував СРСР і його політику, привели О. Маменка на лаву підсудних.

Співкамерники зробили з стихійного антикомуніста затятого націоналіста. Вийшовши на волю і потрапивши на Донбас (в інші реґіони України йому багатозначно „порадили" не потикатися), О. Маменко усього себе віддав утвердженню у зросійщеному краї українства. Пропаґував українську національну ідею серед школярів. Його 18 разів звільняли з праці. Зараз йому 82 роки, нещодавно майже відмовили ноги.

О. Маменко попросив мене приїхати. „Хочу комусь залишити свої книги, – написав він у листі, – а то помру і все пропаде. Адже дітей у мене нема".

Ми провели разом два дні. То були уже мої університети, які я спробую ще продовжити. Адже таких відданих Україні, таких завзятих і безкомпромісних людей тепер небагато.

Роки життя у байдужому до України, а то й ворожому оточенні наклали свій відбиток на О. Маменка. Він буває нервовим, різким і категоричним. Але його можна зрозуміти. Бути українцем на Донбасі – це значить бути сталевою людиною. О. Маменко саме такий.

Вдома у нього стоїть велосипед зі спеціяльною скринькою, в яку він склав усе необхідне в дорозі, включаючи ліки. Він готовий рушити на захід, коли на Україну посунуть росіяни. Побувавши у Краматорську, я не можу з цього сміятися. І водночас, чомусь вірю, що велосипед О. Маменкові не знадобиться. Особливо, якщо українська влада в Києві стане сильною.

Олександер Вівчарик

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Блискуча кар'єра українки Стефанії Довгань

Вісім років тому в газеті „Свобода" була вміщена розповідь про випускницю Вищої музичної школи при університеті штату Меріленд киянку Стефанію Довгань, яка, до того ж, стала тоді володаркою Золотої медалі на конкурсі ім. Рози Понсел.

Тепер вже п'ятий сезон вона співає в опері міста Гаґена (Земля Північна Вестфалія, Німеччина). В репертуарі С. Довгань – 22 оперні партії. Серед них – партії Клеопатри з опери Ґеорґа Генделя „Цезар в Єгипті", Олімпії з опери Жака Офенбаха „Казки Гофмана", Паміни в „Чарівній флейті" Вольфґанґа Моцарта, Нанетти у „Фальстафі" Джузеппе Верді та ін.

Співачка блискуче виконує складні партії в сучасних філософсько-психологічних оперних виставах. Вона співає в багатьох містах Баварії, Австрії, Швайцарії, Франції. Пласідо Домінґо запросив юну фіналістку конкурсу свого імені виконати арію Віолетти з першої дії „Травіяти" Дж. Верді і диригував їй.

Нинішньої весни заля Гаґенського театру аплодує співачці в ролі Джільди в опері Дж. Верді „Риґолетто". Кристоф Шулате пише в місцевій газеті: „Подія вечора – Стефанія Довгань в ролі Джильди. Вона феноменально доносить до слухачів всі найтонші емоції героїні. Стефанія веде своє сопрано осмислено, без жодних гальм, без жодних зволікань до найвищих висот, зваблюючи слухача численними нюансами, глибоко торкаючи його зворушливим піянісімо".

Карстен Марк писав у газеті „Рурські новини": „Стефанія Довгань в ролі доньки Риґолетто співала вражаюче. Її мрійлива оперна арія належить до вершин цього оперного вечора".

Анке Демірсой у газеті „Вестфальський огляд" писала: „Вимоги Верді посильні для Стефанії Довгань. Що хотів Верді, вона здатна виконати. Її образ Джільди – цнотливий: ліричний, трагічний. Її кантилени, каденції, віртуозно виконані верхні ноти підносять нас з землі до неба".

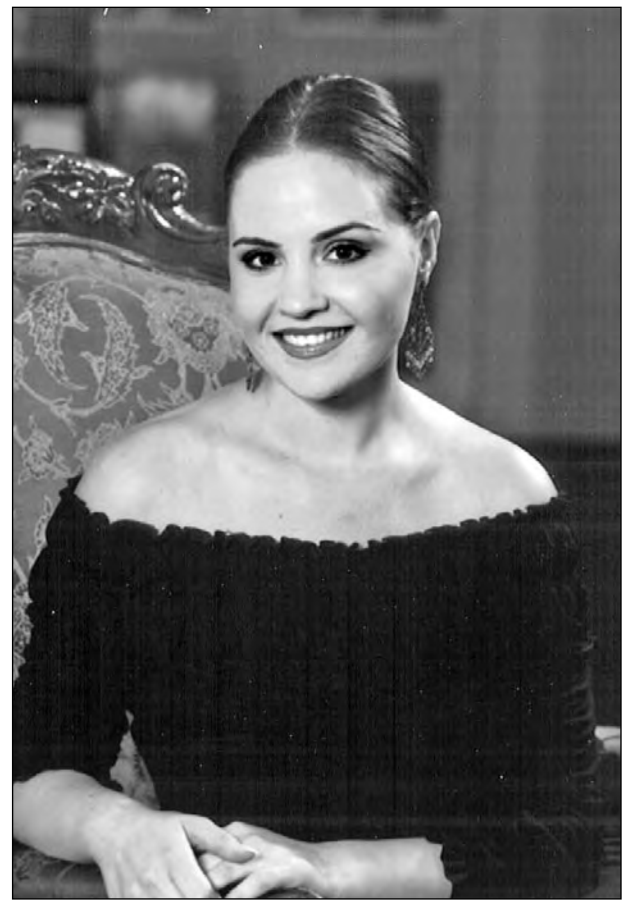
Схвальних відгуків дуже багато. Але співачка ними не захоплюється, не спочиває на лаврах, а далі шукає, вдосконалює образ. Кожен вихід на сцену – як вперше.

У вільний час С. Довгань вже виношує в душі образ пристрасної Недди – вона незабаром співатиме у „Паяцах" Руджеро Леонкавало.

Між тим – нова подія: надійшла вістка, що С. Довгань, як переможниця конкурсу, який відбувся у Метрополітен-опері Ню-Йорку, запрошена на один з найпрестижніших музичних фестивалів світу – фестиваль „Сполето США-2009", де має співати головну партію Луїзи в опері Густава Шарпант'є „Луїза". Диригуватиме Емануель Війом (Франція), музичний директор фестивалю. В центрі сюжету – кохання швачки Луїзи до художника Жюльєна. Тлом опери є Париж – місто світла і насолод. Суть драми – зіткнення вільної любови і обов'язку перед родиною.

Шанувальникам опери варто поїхати до Чарльстону в Південній Каролайні, де від 22 травня до 7 червня на літній оперній сцені звучатиме славетна опера Г. Шарпант'є, а в ній співатиме молода оперна діва С. Довгань.

Маргарита Зайцевська

Стефанія Довгань

У СВІТІ ПОЕЗІЇ

Домагайся

Тримай синицю у руках,
Хоч журавель у небі,
Бо цей маленький сірий птах
Один-єдиний в тебе.
Хто в власних мріях не блукав?
Та треба пам'ятати,
Що можна будячинь свою
До мрії наближати.
Тоді злетить ваш сірий птах,
Й в лелеку обернеться.
Тож домагайтеся свого,
Допоки серце б'ється.

Дмитро Дорофеєв,
Луганськ

Художній конкурс „Мазепинська акція"

Організатори конкурсу (зліва): Володимир Паславський, Олена Клебан, Марія Тузик, Юрій Келебай.

ТОРОНТО. – Ліґа Українців Канади (ЛУК), Ліґа Українок Канади, разом з Посольством України в Канаді, 7 квітня утворили спільний Мазепинський художній Комітет ЛУК та Посольства України в Канаді.

Метою комітету буде організація конкурсу молодих мистців, які візьмуть участь у конкурсі художніх творів „300 років Мазепинства".

Конкурс відкритий для усієї молоді. Мазепинський художній комітет закликає молодь, україномовні школи, суботні школи, студентів університетів взяти участь у конкурсі.

Результати та переможці конкурсу будуть оголошені 29 грудня. За додатковою інформацією про правила конкурсу можна звернутися на інтернет-сторінку ЛУК: www.lucorg.com/luc/news.

Усі члени комітету-журі мають мистецький або гуманітарний досвід. Наймолодшій Марії Тузик – 18 років.

За додатковою інформацією про спонзорство або представлення реклами на тлі конкурсу необхідно звертатися до Володимира Паславського на тел.: (416) 516-8223 або на електронну адресу director@lucorg.com.

Адреса: 83 Christie St., Toronto, Ontario, Canada M6G 3B1.

Ліґа Українців Канади (ЛУК) є громадсько-політичною неприбутковою організацією, метою якої є утвердження і розбудова незалежної демократичної Української держави на основі об'єднаної та міцної українсько-канадської громади.

Ліґа Українців Канади

Національний образ...

(Закінчення зі стор. 5)

вол долі зустрічається близько 200 разів, тобто в середньому це становить один символ на дві сторінки. У самій лише поемі „Катерина" символ долі вжито 12 разів, у поемі „Гайдамаки" – 29 разів. І тому не дивно, що вперше цей символ вивчав ще Олександер Потебня, щоправда, лише на фолкльорному матеріялі.

Здійснена порівняльно-семантична аналіза символу долі у народній пісенній творчості та клясичній поезії XIX ст. дозволяє визначити такі інваріянтні, глибинні смисли символу долі в українському образі світу, де доля це: а) таємничий світ, цілісний і завершений у собі, який складається з конкретних доль людей і який не можна пізнати; б) персоніфікована уявна сила, яка здатна активно діяти й позитивно чи неґативно впливати на життєвий шлях людини; в) життєвий шлях, призначення людини, яке визначається Богом; г) уділ людини, яким наділяє мати при народженні людини, причому ця доля має бути обов'язково щасливою; ґ) двійник людини або її ангел, що дається людині при її народженні й оберігає її протягом всього життя; д) сліпа, ірраціональна, неконтрольована з боку людини, могутня сила, що здатна повністю керувати людським життям і визначати його напрям; е) верховна, розумна, божественна сила, яка здатна судити, карати людину, керувати її життям; є) людський фатум, який не можна оминути або змінити; символ людського щастя; ж) доля для молодої дівчини – символ щасливого подружнього життя; з) доля, що позбавлена особистісного змісту. Це доля колективна, її можуть мати державні утворення та нації (наприклад, доля України).

Отже, проаналізувавши один з ключових символів українського образу світу, можемо зробити такі висновки. Незважаючи на зміни історичних умов та типу цивілізації в Україні від архаїчних часів до середини XIX ст., а також жанрові зміни у поезії (від народної пісні до авторського вірша), семантичні смисли символу долі залишаються фактично незмінними, лише набувають інших соціяльних та історичних конотацій. Оскільки національний образ світу виражається через символіку, то це дає підстави говорити про інваріянтність українського образу світу у просторі і часі.

Звичайно, дослідження одного окремо взятого символу ще не дає змоги виявити специфіку українського образу світу як конкретного цілого. Але реконструкція такого конкретного цілого може бути лише результатом аналізи великої групи ключових символів і зведення їх до системної єдности.

РЕКЛЯМА • ОГОЛОШЕННЯ • ПОВІДОМЛЕННЯ • *Марійка Осціславська • 973-292-9800 #3040 • adukr@optonline.net*

• РОЗШУКИ •

Розшукую свою тету **ЗЕЛЬМАНОВИЧ ОЛЕНУ СЕМЕНІВНУ** по чоловікові **ШЕМАНОВИЧ** і її брата **ГРИГОРІЯ ЗЕЛЬМАНОВИЧА** або їх родичів. Прошу дзвонити **1(718) 739-7624 племінниця Олена**

• РІЗНЕ •

Водій з міні-веном на 6 осіб і „SUV" до ваших услуг.
Тел.: (973) 919-9582

ЗМІНА АДРЕСИ

☐ **„Свобода"** ☐ **„The Ukrainian Weekly"**

СТАРА АДРЕСА:

Число Відділу (якщо член УНС): ....
Ім'я і прізвище: ....
Адреса: ....
....

НОВА АДРЕСА:

Ім'я і прізвище: ....
Адреса: ....
....
Число телефона: (.......) ....

Зголошення присилати до:
Svoboda/The Ukrainian Weekly
P.O.Box 280, Parsippany, NJ 07054

На зміну адреси проситься долучити $1.00
ПЕРЕВЕДЕННЯ ЗМІНИ АДРЕСИ ТРИВАЄ 1-2 ТИЖНІ

Ділимося сумною вісткою, що в четвер, 5 березня 2009 р.
відійшов у вічність на 86-му році життя
наш найдоожчий
МУЖ, БАТЬКО, ДІДО і ПРАДІДО

СВ. П.

АНДРІЙ ЧОРНИЙ

нар. 28 жовтня 1922 р. в селі Підбірці біля Львова.

В глибокому смутку залишилися:

Дружина	Марія (з дому Брездень)
Сини	Стефан з дружиною Оксаною Мацюрак
	Остап
Дочки	Зеня Брездень з мужем Юрієм
	Катерина Нюня Попович з мужем д-ром Юрієм
Внуки	Андрій Чорний з дружиною Уляною Коропецькою
	Іванка Чорна з мужем Антонієм Крогн
	Христинка Чорна
	Лариса Брездень з мужем Тарасом Площанським
	Марійка Брездень
	Данило і Марко Попович
Правнуки	Ізадора і Зоряна Чорні
	Александра і Майкел Крогн
	Лука Площанський

та ближча і дальша родина в Америці, Канаді й Україні.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в суботу, 7 березня 2009 р. в Українській католицькій церкві св. Михаїла і похований на Українському цвинтарі св. Михаїла в Балтіморі, Мариленд.

Вічна Йому пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що дня 17-го березня 2009 р.
відійшла у вічність на 92-му році життя
наша найдорожча
МАМА, БУНЯ і незабутня СЕСТРА, ШВАҐЕРКА, ТЕТА

СВ. П.

ЯРОСЛАВА КАЗАНІВСЬКА
з дому ШВАК

дружина св. п. Петра Тараса Казанівського
нар. 11 грудня 1916 р. в місті Бережани, Україна.

В глибокому смутку залишилися:

Син	– ЮРІЙ
Дочка	– ЛІДА з мужем ЛЕОНАРДОМ ВРОБЛЕВСЬКИМ
Внуки	– АНДРЕЯ ВРОБЛЕВСЬКА з мужем РОМАНОМ ЯКУБОВИЧЕМ
	– ПЕТРО ВРОБЛЕВСЬКИЙ з дружиною ЛЕСЕЮ БІДОЮ
Брат	– ІВАН з дружиною ІРЕНОЮ з родиною
Шваґри	– ОРЕСТ КАЗАНІВСЬКИЙ з дружиною СУЗАННОЮ з родиною
	– СТЕФАНІЯ КАЗАНІВСЬКА з родиною
	– ЕДВАРД КАМІНСЬКИЙ з родиною

та ближча і дальша родина в Америці, Канаді і в Україні.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в суботу, 21 березня 2009 р. з Української католицької церкви Непорочного Зачаття, Гамтрамк, Мішіґан і похована на цвинтарі Мавнт Олівет у Детройті.

Вічна Її пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що 8 квітня 2009 р.,
проживши 90 років, відійшла у вічність

СВ. П.

ОЛЬГА Г. КЕРНИЦЬКА

донька св. п. Юрія Ґумовського і Марії з дому Шустокевич.

Ціле своє самовіддане життя присвятила родині і друзям. Жила скромно, щоби ті, кого любила, мали краще майбутнє.

Похорон відбувся на Dale Memorial Park у Вірджинії.

Залишилися у смутку:

сини	– ІГОР Б. ІВАНИК
донька	– ЛІДІЯ КЕРНИЦЬКА з мужем MITCH TEDESCHI
внуки	– ІЯН ІВАНИК, ХРИСТОФОР ПУЛЬВЕР, РОМАН, МАЙК, і КІМ.

Вічна Її пам'ять!

У ДЕСЯТУ СУМНУ РІЧНИЦЮ
відходу у Божу вічність, 11 травня 1999 р.,
нашої найдорожчої і незабутньої
МАМИ, БАБЦІ і ПРАБАБЦІ

СВ. П.

МАРІЇ СМІШКЕВИЧ

будуть відправлені

ПОМИНАЛЬНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

в церках:

- св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж. 11 травня о год. 7:45 ранку;
- св. Родини у Вашінґтоні, ДК;
- св. Трійці в Кергонксоні, Н. Й.;
- св. Івана Хрестителя в Піттсбурґу, Па;
- Григоріянські св. Літургії в монастирі оо. Василіянів в Україні.

Про молитви за душу Покійної просять дочки
Оксана Кузьмак і Зеня Яворська з родинами.

ОБ'ЄДНАННЯ КОЛИШНІХ ВОЯКІВ УПА АМЕРИКИ І КАНАДИ
СТАНИЦЯ В РОЧЕСТЕРІ, Н. Й.
з сумом повідомляє членів і українську громаду,
що 12 квітня 2009 р. несподівано помер

СВ. П.

МИХАЙЛО КЛИМОЧКО
„ЗАЗУЛЯ“

нар. 1927 р. в Іскані, Україна.

Воїн сотні Громенка, рейдом перейшов до Західньої Німеччини, відтак еміґрував до Америки, де оселився в м. Рочестері, Н. Й. Активний в церкві св. Йосафата та в багатьох організаціях, зокрема помагав колишнім воякам УПА.

Похорон відбувся 16 квітня з церкви св. Йосафата. Похований на цвинтарі Holy Sepulchre.

Залишив у смутку:

дружину ПАВЛИНУ, дочок ЛЕСЮ, ІРЕНУ і ЗОРІЯННУ, сина БОГДАНА, внуків і 2-ох братів в Україні та ближчу і дальшу родину в Америці, Україні і Польщі.

Дружині і рідні висловлюємо щирі співчуття.

Вічна Йому пам'ять!

Замість квітів на свіжу могилу можна складати пожертви
на видавництво „Літопису УПА“ або на дітей Чорнобиля.

**З сумом повідомляємо, що 16 квітня 2009 р.
після довгої і тяжкої недуги відійшла у вічність**

св. п.

АНТОНІНА ПАНАСІВНА ГУСАК

з дому КІЯН

**нар. 14 січня 1923 р. в с. Кіяни,
Богодухівського району на Харківщині.**

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися у вівторок, 21 квітня в катедрі св. Миколая Української православної церкви Київського Патріярхату в Купер Сіті, Фла.

Поховання відбулось у четвер, 23 квітня на православному кладовищі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

У глибокому смутку залишилися:

муж – ЛЕОНІД
донька – ЛАРИСА з мужем та онуки
РІЧАРД, РАЯН, РАСЕЛ

Вічна Їй пам'ять!

**Провід Уладу Пластового Сеніорату
ділиться сумною вісткою, що
27 квітня 2009 р. в Рочестері, Н. Й.
відійшла на Вічну Ватру**

пл. сен. кер.

Христя Ковч, Тис.

**довголітня Головна Булавна Уладу Пластового Сеніорату,
членка Булави ГБ-УПС,
колишня членка і співробітниця КПС, КПР і ГПБ,
пластова виховниця і член Кадри Виховників УПЮ.**

Подруга Христя своїм життям і працею ставила всім пластунам приклад гідний наслідування та постійно втілювала 14-ту точку Пластового закону – Пластун завжди доброї гадки.

Тихо спи, без тривог! Тут є Бог!

**Головний Булавний УПС
пл. сен. Ю. Кузьмович, ЧМ**

**У глибокому смутку повідомляємо, що 13 квітня 2009 р. після довгої недуги відійшов у вічність наш найдорожчий
БАТЬКО, ДІДО, ПРАДІДО, БРАТ і ВУЙКО**

св. п.

інж. МИРОН БАРАБАШ

нар. 29 липня 1917 р. в с. Конюхів, Львівщина, в Україні. Муж покійної Марти Кравців, яка відійшла у вічність 4 травня 2002 р.

**Член ОУН.
Організатор і президент оптової гуртівні „UBA" в Торонто, Канада.
Голова Фундації „Прометей" ім. Степана Онищука і Степанії Швед 1979-2009 рр.
Генеральний Секретар Світового Конґресу Українців 1983-1988 рр.
Член Міжнародної комісії по досліджуванню Голодомору.
Довголітній голова Українського Культурного Центру у Торонто.
Голова Комітету для вшанування 125-ліття народження Тараса Шевченка.
Голова Комітету для вшанування 100-ліття поселення українців у Канаді.**

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 16 квітня 2009 р. в церкві св. Миколая в Торонто, Канада і на цвинтарі „Park Lawn" у Торонто.

Залишені у смутку:

**донька – ЛЯРИСА ТЕМПЛ з мужем ВІЛІЯМ та дітьми ДАНИЛОМ з дружиною АЛЕКСАНДРОЮ,
ХРИСТИНОЮ з мужем ДЖЕФФ і донечкою АНОЮ**
син – АНДРІЙ
донька – МІКА ШЕПАРД з мужем ЛАРІ і дітьми ТАМАРОЮ і УЛЯНОЮ
брат – БОГДАН БАРАБАШ з дружиною ОЛЕКСАНДРОЮ
сестра – ОКСАНА КІТ з родиною
кузини – ЮРІЙ ЄМЕЦЬ з донькою ФРАНЧЕСКА
**– ТАРАС ВОЛОЩУК з дружиною ЛІДОЮ і донькою ЛЮБАВОЮ
та ближча і дальша родина в Україні, Канаді й США.**

Вічна Йому пам'ять!